

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Κατάρτιση και Σύνταξη Προϋπολογισμού Δήμου
Εμμανουήλ Παππά 2011-2017

Χρυσούλα Μέλλιου
Επιβλέπων Καθηγητής : Δρογαλάς Γεώργιος

Σέρρες , Απρίλιος 2017

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**Municipality of Emmanouil Pappa Training and
Budgeting 2011-2017**

Chisoula Melliou

Supervisor : George Drogalas

Serres, April 2017

Κατάρτιση και σύνταξη προϋπολογισμού

Δήμου Εμμανουήλ Παππά 2011-2017

Σημαντικοί Όροι : Προϋπολογισμός, Ελάχιστο Κόστος Λειτουργίας, Αριθμοδείκτες, Λειτουργική αυτοδυναμία

Περίληψη

Ο προϋπολογισμός αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία σχεδιασμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων του Ο.Τ.Α. για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Με τον προϋπολογισμό οι Ο.Τ.Α. μπορούν να προβλέψουν την πορεία τους, να ερμηνεύσουν τις οποιεσδήποτε αλλαγές στα οικονομικά τους μεγέθη και να πάρουν γρήγορες αποφάσεις σε περιπτώσεις προβλημάτων που εμφανίζονται στο οικονομικό περιβάλλον τους. Η παρούσα διπλωματική αφορά την κατάρτιση και σύνταξη του προϋπολογισμού, του Δήμου Εμμανουήλ Παππά, των οικονομικών ετών 2011-2017 και πως η διαχείριση πεπερασμένων πόρων θα εξασφαλίσουν τη συνεχή παροχή υπηρεσιών που συνδέεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων κάτω από τις πιεστικές ανάγκες και την αυξημένη ζήτηση που προκαλεί η κοινωνικοοικονομική κρίση.

Municipality of Emmanouil Pappa Training and Budgeting 2011-2017

Keywords: budget, minimum operating costs, ratios, functional self- reliance

Abstract

The budget is one of the most important tools for designing and controlling OTA's activities. For a certain period of time. With the budget, OTA They can predict their course, interpret any changes in their financial sizes, and make quick decisions when problems occur in their economic environment. This work concerns the preparation and drafting of the budget of the Municipality of Emmanouil Pappas for the financial years 2011-2017 and how the management of finite resources will ensure the continuous provision of services related to the exercise of competences under the pressing needs and the increased demand Caused by the socio-economic crisis.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	3
Abstract	4
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	12
Ο Προϋπολογισμός των Δήμων	12
1.1 Εννοιολογικό πλαίσιο προϋπολογισμού.....	12
1.2 Βασικές αρχές προϋπολογισμού	13
1.3 Στάδια – προθεσμίες κατάρτισης – κυρώσεις τάσεων	14
1.4 Εγγραφές εσόδων και δαπανών προϋπολογισμού	18
1.4.1 Έσοδα	19
1.4.2 Δαπάνες	20
1.5 Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	26
2.1 Εισαγωγή.....	26
2.2 Κατάσταση κοινών μεγεθών	27
2.3 Κατάσταση τάσης	27
2.4 Αριθμοδείκτες	28
2.4.1 Αριθμοδείκτες δομής εσόδων εξόδων	31
2.4.2 Αριθμοδείκτες ανθρώπινου δυναμικού	35
2.4.3 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων εξόδων	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	37
3.1 Εισαγωγή.....	37
3.2 Επισκόπηση ερευνών.....	37
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑΣ	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	42
Γενικά στοιχεία για το Δήμο	42
4.1 Ελάχιστος κόστος λειτουργίας Δήμου	44
4.2 Χρηματοοικονομική ανάλυση κατάσταση κοινού μεγέθους	52
4.3 Χρηματοοικονομική ανάλυση κατάσταση τάσης	61
4.4 Αριθμοδείκτες	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	71
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	77
Προϋπολογισμοί εσόδων εξόδων Δήμου Εμμανουήλ Παπά 2011-2017	77

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΒΔ Βασιλικό Διάταγμα

ΔΣ Δημοτικό Συμβούλιο

ΕΕΤΑΑ Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης

ΕΠ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΚΑ Κωδικός Αριθμός Προϋπολογισμού

ΚΑΠ Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι

ΚΕΔΕ Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

ΚΔΚ Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων

ΚΥΑ Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΜΠΔΣ Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής

Ν. Νόμος

ΝΠΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

ΟΠΔ Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης

ΟΤΑ Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΠΕΠ Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΠΔΕ Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

ΠΟΕ Παρελθόντα Οικονομικά Έτη

ΣΑΤΑ Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΣΕΣ Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης

ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

ΧΕΠ Χρηματικό Ένταλμα Πληρωμής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η συγκριτική οικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού Δήμου Εμμανουήλ Παππά για τα οικονομικά έτη 2011-2017, με τη χρήση κατάλληλων χρηματοοικονομικών δεικτών και να καταδείξει εάν οι μειωμένες χρηματοδοτήσεις και οι περικοπές στους προϋπολογισμούς επηρέασαν την άσκηση πολιτικών ανάπτυξης του Δήμου και πως αποτυπώθηκε στους προϋπολογισμούς του.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να διερευνήσουμε τους προϋπολογισμούς των ετών 2011-2017 του Δήμου Εμμανουήλ Παππά, πως μεταβλήθηκε η κατανομή εσόδων κατά κατηγορία προϋπολογισμού, ο πίνακας Τακτικών Εσόδων, ο πίνακας Έκτακτων Εσόδων, η κατανομή των εξόδων ανά ομάδα προϋπολογισμού, ο πίνακας εξόδων χρήσης και η ποσοστιαία κατανομή επενδύσεων μέσα από ανάλυση κοινού μεγέθους και τάσης, να εντοπίσουμε την πορεία των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και της Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ), να υπολογίσουμε το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του Δήμου και να ερμηνεύσουμε εάν και κατά πόσο ο Δήμος στηρίζει τις τακτικές λειτουργικές του δαπάνες και εάν οι κεφαλαιουχικές και οι επενδυτικές του δαπάνες μειώθηκαν ή αναβλήθηκαν.

Μεθοδολογία. Αρχικά συλλέχθηκε υλικό από πηγές όπως: συγγράμματα, άρθρα επιστημονικών περιοδικών, περιεχόμενο ιστοσελίδων αναρτημένο στον παγκόσμιο ιστό καθώς και νομοθετήματα της Ελληνικής Πολιτείας (π.χ. νόμοι, προεδρικά διατάγματα, κτλ), το οποίο χρησιμοποιήθηκε στο πρώτο μέρος της εργασίας και αφορά την θεωρητική θεμελίωση της παρούσας εργασίας. Στη συνέχεια απεστάλησαν σε ηλεκτρονική μορφή (xls και pdf) τα στοιχεία που αφορούσαν τον προϋπολογισμό των ετών 2011-2017 και επί αυτών έγιναν οι υπολογισμοί στους οποίους στηρίζουμε τα συμπεράσματα.

Τα Μέσα που χρησιμοποιούμε για τη συγγραφή της παρούσας εργασίας είναι το πρόγραμμα WORD του Microsoft Office και για τον υπολογισμό των διαφόρων δεικτών, τη στατιστική ανάλυση και την κατασκευή των γραφημάτων, το πρόγραμμα EXCEL του Microsoft Office.

Διάρθρωση κεφαλαίων. Η παρούσα εργασία αποτελείται ουσιαστικά από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος είναι θεωρητικό και στα κεφάλαιά του αποτυπώνεται το θεωρητικό πλαίσιο πάνω στο οποίο στηρίζεται η ανάλυση του προϋπολογισμού. Το δεύτερο μέρος αποτελεί την μελέτη περίπτωσης της παρούσας εργασίας. Αναλύεται και αξιολογείται οι προϋπολογισμοί του Δήμου Εμμανουήλ Παππά για το χρονικό διάστημα 2011 ως και 2017 μελετώντας το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του και την χρηματοοικονομική ανάλυση καταστάσεων κοινού μεγέθους, καταστάσεων τάσεων και αριθμοδεικτών.

Στο 1^ο κεφάλαιο αναφέρονται γενικά στοιχεία για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού και παρατίθενται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας και οι εξοικείωση με τον όρο προϋπολογισμός, τις βασικές αρχές που τον διέπουν, τα στάδια και οι προθεσμίες κατάρτισης του, τι εγγράφουμε ως έσοδα και ως δαπάνες και γίνεται αναφορά στο ελάχιστο κόστος λειτουργίας των Δήμων.

Αναλύονται τα εργαλεία χρηματοοικονομικής ανάλυσης της εργασίας, όπως η κατάσταση κοινού μεγέθους, η κατάσταση τάσης και οι αριθμοδείκτες.

Στη συνέχεια καταγράφονται άλλες έρευνες που έγιναν αντίστοιχες με την παρούσα εργασία.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται αναφορά στον Δήμο Εμμανουήλ Παππά και αναλύονται οι προϋπολογισμοί του 2011 ως και του 2017 , προσδιορίζοντας το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του και μέσα από τις καταστάσεις κοινού μεγέθους και τάσης και των αριθμοδεικτών αξιολογούνται τα αποτελέσματα.

Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την χρηματοοικονομική ανάλυση των προϋπολογισμών Δήμου Εμμανουήλ Παππά και στο παράρτημα παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ

Οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας διαμορφώθηκε από το πρόγραμμα «Καλλικράτης» και ισχύει από την 1 η Ιανουαρίου 2011. Σύμφωνα με αυτήν, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού ανασυγκροτήθηκαν χωρικά και πληθυσμιακά σε μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, με τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων και νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, αντίστοιχα, με αποτέλεσμα η χώρα να διαιρείται σε 325 δήμους (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού), δεκατρείς (13) περιφέρειες (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης β΄ βαθμού) και επτά (7) αποκεντρωμένες διοικήσεις.

Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Υπέρ των δήμων συντρέχει το τεκμήριο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων. Η εδαφική περιφέρεια κάθε δήμου που συνιστάται με το 'Πρόγραμμα Καλλικράτης' αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνεννοούμενων ΟΤΑ. Οι δήμοι και οι κοινότητες, που συνενώθηκαν με το ν .2539/1997, αποτελούν τοπικές κοινότητες του νέου δήμου που δημιουργήθηκε με τις διατάξεις του ν . 3852/ 2010, εφόσον έχουν πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και δημοτικές κοινότητες , εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.

Βάσει της τρέχουσας διοικητικής διαίρεσης, οποιοδήποτε σημείο της ελληνικής επικράτειας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους) υπάγεται ταυτόχρονα στη δικαιοδοσία δύο Ο.Τ.Α.: ενός πρωτοβάθμιου, που ονομάζεται δήμος, κι ενός δευτεροβάθμιου, που ονομάζεται περιφέρεια.

Οι βασικές αρχές συγκρότησης και λειτουργίας των Ο.Τ.Α. τίθενται από το Σύνταγμα, σύμφωνα με το οποίο:

- Οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ Ο.Τ.Α. και κεντρικής διοίκησης, συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Επίσης η κεντρική διοίκηση μπορεί να αναθέσει στους Ο.Τ.Α. και δικές της αρμοδιότητες (102§1).

- Οι Ο.Τ.Α. χαίρουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία (102§2).
- Η εποπτεία του κράτους στους Ο.Τ.Α. περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους (102§4). Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες (102§5).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Ο προϋπολογισμός των Δήμων

1.1 Εννοιολογικό πλαίσιο Προϋπολογισμού

Ο Προϋπολογισμός αποτελεί θεμελιώδη έννοια του Δημόσιου Λογιστικού, με τον οποίο καθορίζεται το ετήσιο δημοσιονομικό πρόγραμμα δράσης. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 155-162 του Ν.3463/06 (νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΒΔ 17-5/15-6-59, ο Προϋπολογισμός των ΟΤΑ Α' Βαθμού αποτελεί τη διοικητική απόφαση με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και τα έξοδα για ένα οικονομικό έτος, τα οποία κατατάσσονται σε ειδικούς λογαριασμούς κατά κεφάλαια και άρθρα (κωδικούς αριθμούς). Ουσιαστικά ο Προϋπολογισμός παρέχει την εξουσιοδότηση για την είσπραξη των εσόδων που εγγράφονται σε αυτόν και νομιμοποιεί την εκτέλεση των δαπανών μέσω των εγγεγραμμένων σε αυτόν πιστώσεων (Σαββαΐδου, 2009).

Η Φύση του προϋπολογισμού έχει τριπλή σημασία :

- **δημοσιολογιστική** αφού με τον προϋπολογισμό χαράσσεται η μελλοντική οικονομική πορεία του ΟΤΑ για ένα χρονικό διάστημα, διαμορφώνοντας το δημοσιονομικό πρόγραμμα,
- **οικονομικοπολιτική** αφού η λειτουργία του προϋπολογισμού για την κάλυψη των αναγκών του ΟΤΑ, συνίσταται στην επίτευξη των σκοπών του με έναν οικονομικοπολιτικά υπεύθυνο τρόπο, ο οποίος πρέπει να εναρμονίζεται μεταξύ των αναγκών και της κάλυψης αυτών με ορθολογιστικό τρόπο και
- **δημοσιονομική** με την έννοια ότι ο προϋπολογισμός δεν αποτελεί απλή λογιστική κατάσταση των προβλέψεων εσόδων και εξόδων, αλλά βαρυσήμαντη πράξη, που συνίσταται στον προγραμματισμό και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων του ΟΤΑ.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι η λειτουργία του προϋπολογισμού για τα έσοδα είναι προσδιοριστική και εξουσιοδοτική για την είσπραξή τους, ενώ για τις δαπάνες είναι επιπλέον νομιμοποιητική, αφού καμία δαπάνη δεν εκτελείται χωρίς να προβλέπεται σε αυτόν αντίστοιχη πίστωση.

1.2 Βασικές αρχές προϋπολογισμών Δήμων

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247/τ.Α'/1995) όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 7 του Ν.3871/2010 (ΦΕΚ 141/τ.Α'/2010) σε συνδυασμό με το άρθρα 49 του Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/τ.Α'/22014), οι βασικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση των προϋπολογισμών είναι :

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας.

Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, οι δημοσιονομικές πράξεις του προϋπολογισμού αναφέρονται σε ένα οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

2.Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας.

(α) Σύμφωνα με την αρχή της ενότητας όλα τα δημόσια έσοδα και τα έξοδα εγγράφονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό.

(β) Σύμφωνα με την αρχή της καθολικότητας, όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα εμφανίζονται στον προϋπολογισμό.

3.Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων.

(α) Σύμφωνα με την αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού τα δημόσια έσοδα και έξοδα του προϋπολογισμού προσδιορίζονται με ορισμένη εκ των προτέρων αναλυτική κωδική κατάταξη.

(β) Σύμφωνα με την αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων απαγορεύεται η χρήση πίστωσης για την ικανοποίηση διαφορετικής ανάγκης από αυτή που αναγράφεται στον προϋπολογισμό.

4.Αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού.

Σύμφωνα με την αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχεται στον προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού και να μην υπερεκτιμά ή υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις.

5. Αρχή της δημοσιότητας.

Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το δημοτικό συμβούλιο, αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα.

6. Αρχή της ισοσκελίσης.

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται και υποβάλλεται ισοσκελισμένος.

7. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης

Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης συνδέεται με την άσκηση φειδωλής διαχείρισης υπό την έννοια της άσκησης «συνετούς» δημοσιονομικής.

8. Η αρχή της προβλεψιμότητας

Ο προϋπολογισμός πρέπει να συνταχθεί και να εγκριθεί πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους, με πρόβλεψη των μελλοντικών οικονομικών μεγεθών.

1.3 Στάδια - προθεσμίες κατάρτισης και κυρώσεις

Τα στάδια και οι προθεσμίες κατάρτισης του προϋπολογισμού ορίζονται πλέον από το άρθρο 77 του Ν.4172/2013.

- Έως το τέλος Ιουνίου,

- το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος.
- το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας, το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε από το δημοτικό συμβούλιο.

(Σημείωση: Τα ανωτέρω τυγχάνουν εφαρμογής όταν το Δημοτικό Συμβούλιο έχει μεταβιβάσει συγκεκριμένες, αποφασιστικού χαρακτήρα αρμοδιότητες κατ' εφαρμογή των άρθρων 83 παρ. 9 και 84 παρ. 6 του Ν 3852/2010)

- Έως την 20η Ιουλίου

- το σχέδιο της κοινότητας, συνοδευμένο από αιτιολογική έκθεση, αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή και σε περίπτωση μη κατάρτισης ή εμπρόθεσμης υποβολής του από την κοινότητα, το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων καταρτίζεται από αυτήν.
- η εκτελεστική επιτροπή καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή

(Σημείωση: Για τη σύνταξη του προσχεδίου, η εκτελεστική επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου, καθώς και της επιτροπής διαβούλευσης, εφόσον αυτή υπάρχει. Εάν το προσχέδιο δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, τότε καταρτίζεται από αυτήν).

- Έως την 5η Σεπτεμβρίου,

- **η οικονομική επιτροπή** εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων εκάστης κοινότητας (Σημείωση: Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους)
- μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (πλέον άρθρο 27 του Ν.4270/2014) να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού.

- Έως το τέλος Οκτωβρίου

- το Παρατηρητήριο εκδίδει σχετική γνώμη επί του σχεδίου του προϋπολογισμού και το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου του προϋπολογισμού,
- η οικονομική επιτροπή συνεδριάζει και υποβάλλει το σχέδιο του προϋπολογισμού στο δημοτικό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση (το οποίο συνοδεύεται υποχρεωτικά από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και από αιτιολογική έκθεση, στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού)
- εάν το σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου δεν καταρτιστεί ή καταρτιστεί κατά παρέκκλιση των ανωτέρω ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στο δημοτικό συμβούλιο, το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο καταρτίζει και ψηφίζει τον προϋπολογισμό έως την προθεσμία της επόμενης παραγράφου

- Έως την 15η Νοεμβρίου

- Το δημοτικό συμβούλιο ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ) (άρθρο 4 του ν. 4111/2013), σε μία ειδική γι' αυτόν το σκοπό συνεδρίαση τα υποβάλλει σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια

για την εποπτεία του δήμου Αρχή (Αποκεντρωμένη Διοίκηση), μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά

- **Έως την 31η Δεκεμβρίου** η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ασκεί τον έλεγχο επί του προϋπολογισμού και του ΟΠΔ , επικυρώνει τον προϋπολογισμό και εγκρίνει το ΟΠΔ (άρθρο 77 παρ. 6 του Ν.4172/2013).

Υπογραμμίζεται ότι σε περίπτωση που η Αποκεντρωμένη Διοίκηση διαπιστώσει ότι:

1. ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί κατά παράβαση της ΚΥΑ ή της κείμενης νομοθεσίας, αναπέμπει τον προϋπολογισμό στο Δημοτικό Συμβούλιο προς τροποποίηση αυτού εντός 15 ημερών.

2. ότι ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες οδηγίες, αλλά το ΟΠΔ δεν πληροί τους όρους της παραγράφου 4 της αριθμ. 7261/2013 ΚΥΑ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, τότε ο προϋπολογισμός εγκρίνεται και επιστρέφεται στον ΟΤΑ μόνο το ΟΠΔ προς διόρθωση, υποβολή εκ νέου και έγκριση από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

- **Μετά την επικύρωση** ο δήμος μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν από την οικονομική επιτροπή ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως τη 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και ώρα 11π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους. Σε περίπτωση που το δημοτικό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

Κυρώσεις

Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών, η οποία αποτελεί παράβαση καθήκοντος κατά την κείμενη νομοθεσία μπορεί να επιφέρει κι άλλες κυρώσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 77 του Ν.4172/2013 ορίζεται ότι «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της

Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων: α) για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του δήμου, Αρχή και β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της κοινής υπουργικής απόφασης)».

Προϋπολογισμός ΟΤΑ και Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής

Συνοπτικά αναφέρουμε ότι το ΜΠΔΣ (Ν.4093/2012) περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το μεσοπρόθεσμο στόχο και την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, τους ενδεικτικούς ετήσιους στόχους του ελλείμματος ή του πλεονάσματος και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης και τους στόχους ισοζυγίου των ενοποιημένων προϋπολογισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για κυλιόμενη περίοδο των επόμενων από τη σύνταξη του ΜΠΔΣ τεσσάρων ετών, οι οποίοι τίθενται στα πλαίσια της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου και της πορείας προσαρμογής προς αυτόν. (άρθρο 43 του Ν.4270/2014).

Ως εκ τούτου για τους ΟΤΑ, οι οποίοι ανήκουν στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης και υπόκεινται στις δεσμεύσεις που απορρέουν από το ΜΠΔΣ, κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού τους, εκτός των αρχών που προαναφέρονται έχουν ισχύ και:

- **οι γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης του άρθρου 33** (α. Αρχή της δημοσιονομικής διαχείρισης, β. Αρχή της Υπευθυνότητας και της Λογοδοσίας, γ. Αρχή της διαφάνειας και δ. Αρχή της ειλικρίνειας)
- **οι γενικές αρχές του δημοσιονομικού σχεδιασμού του άρθρου 34** (ο δημοσιονομικός σχεδιασμός θα πρέπει να γίνεται σε πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και κανόνες)
- **οι κανόνες δημοσιονομικής θέσης του άρθρου 35** (η δημοσιονομική θέση πρέπει να είναι ισοσκελίση ή πλεονασματική)
- **του χρέους του άρθρου 36 και**
- **της πορείας προσαρμογής του άρθρου 37 του Ν.4270/2014.**

Στο πλαίσιο εφαρμογής αυτών των αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης, όπως ορίζονται με τον ανωτέρω νόμο (Ν.4270/2014), αλλά και της επίτευξης της οικονομικής εξυγίανσης των ΟΤΑ, συνίσταται και λειτουργεί το **Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ το οποίο** είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης. (άρθρο 27 του Ν.4270/2014).

Προς επίρρωση τήρησης όλων των ανωτέρω υπογραμμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 64 του Ν. 4270/2014, οι δήμοι ως φορείς της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 14 του Ν.4270/2014),

« Κατά την κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, εκτός από τις διατάξεις του άρθρου 77 του Ν.4172/2013, λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτοί να εντάσσονται στο συνολικό πλαίσιο επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου ή της πορείας προσαρμογής προς αυτόν. [...]. Το **Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ** παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου αυτοί να είναι σύμφωνοι με τις γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 33 και να καταστούν ρεαλιστικοί. Επίσης, το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις των εσόδων που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. στον προϋπολογισμό τους και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως **όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά.** Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την κατάρτιση προϋπολογισμών που είναι **τουλάχιστον ισοσκελισμένοι**».

1.4 Εγγραφές εσόδων και δαπανών στον προϋπολογισμό

Ο Προϋπολογισμός των ΟΤΑ διακρίνεται σε δύο μέρη:

- 1) Προϋπολογισμός Εσόδων
- 2) Προϋπολογισμός Δαπανών

Τα ποσά που αναγράφονται σε αυτά τα δύο μέρη θα πρέπει να είναι ίσα (ισοσκελισμένα).

1.4.1 Έσοδα

Τα έσοδα ταξινομούνται σε έξι κύριες ομάδες, με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εσόδου:

- Τακτικά έσοδα (κωδικός 0)
- Έκτακτα έσοδα (κωδικός 1)
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (κωδικός 2)
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. (εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα, κατά το παρελθόν, τακτικά και έκτακτα έσοδα) - (κωδικός 3)
- Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων (κωδικός 4)
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης (κωδικός 5)

Τα έσοδα των Δήμων ταξινομούνται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, ίδια έσοδα και επιχορηγήσεις. Ως ίδια έσοδα χαρακτηρίζονται αυτά που επιβάλλονται, βεβαιώνονται και εισπράττονται από τους ίδιους τους Δήμους, ενώ στις επιχορηγήσεις περιλαμβάνονται οι Κ.Α.Π. για λειτουργικές δαπάνες, η ΣΑΤΑ για επενδύσεις, κάθε είδους τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό και το Π.Δ.Ε., καθώς και οι επιχορηγήσεις από τα Ε.Π. του ΕΣΠΑ. Μία τρίτη κατηγορία αφορά τα έσοδα από δάνεια. Οι κάθε είδους επιχορηγήσεις δεν περιλαμβάνονται στα σταθερά ίδια έσοδα των δήμων.

Τα τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

- α) Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.
- β) Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
- γ) Από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.
- δ) Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και
- ε) από τοπικά δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Τα έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

- α) Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομιές.
- β) Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.
- γ) Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.
- δ) Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και
- ε) Από κάθε άλλη πηγή. (παρ.1 άρθρο 157 Ν.3463/06)

Για τον προσδιορισμό του ύψους των εσόδων του Προϋπολογισμού λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που βεβαιώθηκαν (βεβαιωθέντα), και για τον προσδιορισμό των εξόδων τα ποσά για τα οποία έχουν εκδοθεί εντολές πληρωμής (ενταλθέντα) (Νικολόπουλος, 2009).

1.4.2 Δαπάνες

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες (κεφάλαια) που υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου με βάση το δεκαδικό σύστημα (οριζόντια ταξινόμηση ή παρακολούθηση κατά είδος δαπάνης):

- Λειτουργικές δαπάνες χρήσης (κωδικός 6),
- Επενδύσεις (κωδικός 7),
- Πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. - λοιπές αποδόσεις - προβλέψεις (κωδικός 8),
- Αποθεματικό (κωδικός 9).

Σύμφωνα με τα άρθρα 25 παρ.1 του Ν.3202/03 και 158 παρ.1 του νέου ΚΔΚ, οι δαπάνες των Δήμων και των Κοινοτήτων διακρίνονται σε υποχρεωτικές και προαιρετικές. Κατά προτεραιότητα στον Προϋπολογισμό, εγγράφονται οι υποχρεωτικές δαπάνες, οι οποίες αφορούν:

- α) Τα έξοδα παράστασης, η αποζημίωση των συμβούλων για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, καθώς και τα έξοδα κίνησης των προέδρων των τοπικών συμβουλίων.
- β) Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων και των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης.
- γ) Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.

- δ) Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικό, τα ανταλλακτικά και η συντήρηση των μηχανημάτων και των οχημάτων, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
- ε) Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες.
- στ) Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.
- ζ) Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.
- η) Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των οχημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.
- θ) Οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων.
- ι) Οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και των προγραμματικών συμβάσεων.
- ια) Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε Δήμος ή Κοινότητα, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.
- ιβ) Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων, σύμφωνα με το διατακτικό τους, οφειλών.
- ιγ) Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους.
- «ιδ) Τα ποσά για την καταβολή των προνοιακών επιδομάτων και η προμήθεια υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.
- ιε) Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση των διετών προγραμμάτων δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων.
- ιστ) Οι δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.»
- ιζ) Τα υλικά και το κόστος επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο και στο δίκτυο ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και ηλεκτροφωτισμού, η επισκευή του εξοπλισμού των σχολείων, των παιδικών σταθμών και των παιδικών χαρών και η εν γένει συντήρηση αυτών, καθώς και οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πολιτική προστασία (παρ. 1 άρθρο 158 Ν.3463/06).

Αυτές οι δαπάνες εγγράφονται και εκτελούνται κατά προτεραιότητα στον Προϋπολογισμό, σε αντίθεση με τις λοιπές προαιρετικές δαπάνες που θα γραφτούν στον Προϋπολογισμό, μόνο εφόσον υπάρχει διαθέσιμο υπόλοιπο από τα εγγεγραμμένα έσοδα.

Ομοίως κατά προτεραιότητα εγγράφονται στον Προϋπολογισμό, οι υποχρεωτικές εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους (Σαββαΐδου, 2009).

1.5 Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων

Το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των δήμων περιλαμβάνει τις δαπάνες που συνδέονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, με βάση τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και το Ν. 3852/10 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», με τις οποίες παρέχεται στον τοπικό πληθυσμό ένα βασικό ενιαίο επίπεδο υπηρεσιών. Με αυτό τον τρόπο οι κάτοικοι σε όλη την χώρα, ανεξάρτητα από τον δήμο στον οποίο κατοικούν, απολαμβάνουν ένα κοινό επίπεδο υπηρεσιών, με βάση τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται υποχρεωτικά ή εκ των πραγμάτων από όλους τους Δήμους, δεν είναι ανταποδοτικές και η άσκησή τους δεν εξαρτάται αποκλειστικά από ευρωπαϊκές ή εθνικές επιχορηγήσεις.

Το σταθερό λειτουργικό κόστος περιλαμβάνει μόνο τις λειτουργικές δαπάνες χρήσης. Οι επενδύσεις αφορούν απαλλοτριώσεις - αγορές ακινήτων, προμήθειες παγίων, έργα δημοτικά και κοινόχρηστα, αντίστοιχες μελέτες και εφαρμογές πολεοδομικών σχεδίων. Οι σχετικές δαπάνες καλύπτονται από τη ΣΑΤΑ, από εθνικές επιχορηγήσεις, από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ και από ένα τμήμα των ανταποδοτικών τελών. Οι πληρωμές υποχρεώσεων Π.Ο.Ε. περιλαμβάνουν τόσο λειτουργικές όσο και επενδυτικές δαπάνες, τείνουν με βάση τους ισχύοντες δημοσιονομικούς κανόνες να μειωθούν σημαντικά και υπόκεινται σε ειδικές ρυθμίσεις (έκτακτες επιχορηγήσεις για την πληρωμή τους ή λήψη ειδικών δανείων οπότε μετατρέπονται σε τοκοχρεολύσια). Οι λοιπές αποδόσεις, προβλέψεις και αποθεματικό αποτελούν λογιστικά μεγέθη.

Στις λειτουργικές δαπάνες χρήσης περιλαμβάνονται οι εξής υποκατηγορίες εξόδων και από αυτές στο σταθερό λειτουργικό κόστος, εντάσσονται:

α. Λειτουργικό κόστος

1. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

2. Αμοιβές και έξοδα αιρετών

3. Αμοιβές τρίτων (περιλαμβάνουν κόστος συμβούλων και ελ. Επαγγελματιών, σύμβουλοι, ορκωτοί λογιστές, δικηγόροι κλπ)

4. Παροχές τρίτων στις οποίες περιλαμβάνονται (τηλεπικοινωνίες, ρεύμα, ύδρευση, συντηρήσεις εξοπλισμού, ενοίκια κτιρίων και εξοπλισμού, ασφάλιστρα κλπ)

5. Λοιπά γενικά έξοδα περιλαμβάνονται μεταφορές, τέλη κυκλοφορίας, έξοδα ταξιδιών, δημοσιεύσεις, συνδρομές, και λοιπά γενικά έξοδα

6. Οι προμήθειες αναλωσίμων στις οποίες περιλαμβάνονται καύσιμα και λιπαντικά, έντυπα, βιβλία, γραφική ύλη, εκδόσεις, είδη υγιεινής και καθαριότητας, υλικό εκτυπωτικών, τυπογραφικών, βιβλιοδετικών και λοιπών εργασιών, υλικά συντήρησης κτιρίων και έργων, ανταλλακτικά μηχανικού και λοιπού εξοπλισμού

7. Υποχρεωτικές μεταβιβάσεις στα ΝΠΔΔ των Δήμων όπως, απόδοση σε σχολικές επιτροπές, σε παιδικούς σταθμούς, σε αθλητικούς οργανισμούς κλπ. Στο ποσό αυτό δεν περιλαμβάνονται το κόστος προσωπικού των ΝΠΔΔ το οποίο έχει συμπεριληφθεί στο κόστος προσωπικού.

8. Οι υποχρεωτικές εισφορές σε συνδέσμους και λοιπές υποχρεωτικές εισφορές

9. Για τις προαιρετικές μεταβιβάσεις σε τρίτους όπως χρηματικά βοηθήματα σε απόρους και σε επιχορηγήσεις σωματείων, επιχορηγήσεις για πρόγραμμα δράσης κοινωφελών επιχειρήσεων καθώς και για προγραμματικές συμβάσεις.

β. Χρηματοοικονομικά έξοδα - τοκοχρεολύσια

10. Στις πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης περιλαμβάνονται οι ετήσιες πληρωμές τοκοχρεολυσίων.

γ. Μεταβιβαστικές πληρωμές

Περιλαμβάνονται οι μεταβιβαστικές πληρωμές Υπουργείων προς τους Δήμους που συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων που τους μεταβιβάστηκαν με το Ν. 3852/10 και συγκεκριμένα τα προνοιακά επιδόματα και οι μεταφορές μαθητών.

Πίνακας κωδικών ελάχιστου κόστους λειτουργίας

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
Κ.Α.Ε.	ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΕΣ / ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
611 (6111, 6115, 6116)	Δαπάνες αιρετών
613	Αμοιβές τρίτων μη ελεύθερων επαγγελματιών
614	Αμοιβές τρίτων με την ιδιότητα νομικού προσώπου (μόνο σταθερές δαπάνες)
615	Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης
616	Λοιπές αμοιβές και έξοδα τρίτων
621	Παροχές παραγωγικής διαδικασίας
622	Επικοινωνίες
623	Ενοίκια - Μισθώματα
624	Ενοίκια χρηματοδοτικής μίσθωσης leasing
625	Ασφάλιστρα
626 (6263, 6264, 6265, 6266)	Συντήρηση και επισκευή αγαθών διαρκούς χρήσης από τρίτους (μεταφορικών μέσων, μηχανημάτων, λοιπού εξοπλισμού, λογισμικού)
627	Υδρευση, Φωτισμός, Καθαριότητα (λοιπές παροχές τρίτων)
63	Φόροι Τέλη
641	Έξοδα μεταφορών
642	Οδοιπορικά έξοδα και έξοδα ταξιδιών
645	Συνδρομές
646	Έξοδα δημοσιεύσεων
648	Έξοδα κατασκηνώσεων, εξοχών και συσσιτίων
649	Διάφορα έξοδα γενικής φύσεως
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων
6711	Απόδοση σε Σχολικές Επιτροπές
6712	Απόδοση σε Παιδικούς και βρεφονηπιακούς Σταθμούς
6713	Απόδοση σε Αθλητικούς οργανισμούς
6714	Απόδοση σε ΝΠΔΔ του Ν. 3106/03 (Κ.Ε.Φ.Ο.)
6715	Επιχορήγηση δημοτικών ή κοινοτικών ΝΠΔΔ
672	Υποχρεωτικές εισφορές
6731	Προαιρετικές εισφορές ΝΠΔΔ
6732	Προαιρετική εισφορά υπέρ του δημοσίου για την καταπολέμηση δάκου, καταστροφή αρουραίων και ακριδών
6733	Καταβολή χρηματικών βοηθημάτων σε άπορους δημότες
6736	Υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων

Συνεπώς το ανελαστικό κόστος λειτουργίας των Δήμων, δηλαδή όλα τα έξοδα που πρέπει να πληρωθούν σε ετήσια βάση για να ασκήσουν τις αρμοδιότητες τους και να εκπληρώσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, διαμορφώνεται ως εξής :

Αμοιβές προσωπικού + γενικά λειτουργικά έξοδα

= Ελάχιστο κόστος λειτουργίας

+ Πληρωμές τοκοχρεολυσίων = Ανελαστικό κόστος λειτουργίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Χρηματοοικονομική ανάλυση

2.1 Εισαγωγή

Η χρηματοοικονομική ανάλυση συνίσταται στην εφαρμογή αναλυτικών μεθόδων επεξεργασίας των διαφόρων αριθμητικών στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων και αποβλέπει στην εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών κατάλληλων για τη λήψη αποφάσεων. Η διαδικασία αυτή της μετατροπής των απλών στοιχείων σε χρήσιμες πληροφορίες είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς προκύπτουν σπουδαία συμπεράσματα για την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων καθώς και των διαφόρων τάσεων που διαμορφώνουν την εξέλιξή τους (Αδαμίδης, 1998). Γενικότερα ως χρηματοοικονομική ανάλυση εννοούμε την διερεύνηση, ερμηνεία και αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων (Νιάρχος, 2004). Σκοπός της χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι ο προσδιορισμός των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας επιχείρησης και η διαπίστωση του κατά πόσο αυτή είναι χρηματοοικονομικά ισχυρή και επικερδής. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον Δ. Γκίκα (Γκίκας, 2002), ο βασικός σκοπός της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων είναι η διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων που αφορούν την αποτελεσματική κατανομή των οικονομικών πόρων (πχ. επιλογή επενδύσεων, χορήγηση πιστώσεων, επιλογή προμηθευτών κλπ.). Είναι γεγονός ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση αποτελεί σήμερα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια διαφόρων φορέων, οι οποίοι χρησιμοποιούν ευρύτατα τα πορίσματα της εν λόγω ανάλυσης, διότι μέσω αυτής μπορούν να διαπιστώσουν κατά πόσο η πολιτική που ακολουθούν είναι επιτυχής και αποδοτική για την επιχείρηση, ως και πώς διαγράφονται οι προοπτικές της για το μέλλον (Νιάρχος, 2004).

Οι κύριες μέθοδοι για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων είναι οι εξής: οι καταστάσεις κοινών μεγεθών (Common-size statements), οι καταστάσεις τάσεις (Trend statements) και οι αριθμοδείκτες (Financial Ratios).

2.2 Καταστάσεις κοινών μεγεθών

Οι καταστάσεις κοινών μεγεθών είναι μια μέθοδος συγκριτικής ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων που επιτρέπει τη σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων Δήμων που έχουν διαφορετικό μέγεθος. Για τον έλεγχο της επίδρασης του μεγέθους εκφράζονται τα ποσά των λογαριασμών του προϋπολογισμού εσόδων ως ποσοστό του συνόλου των εσόδων και τα ποσά των λογαριασμών του προϋπολογισμού εξόδων ως ποσοστό του συνόλου των εξόδων. Οι συγκρίσεις αυτές είναι πολύτιμες γιατί δείχνουν τις μεταβολές των ποσοστών συμμετοχής των επί μέρους στοιχείων στο σύνολο των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Οι καταστάσεις κοινών μεγεθών χρησιμοποιούνται τόσο σε συγκρίσεις του ίδιου Δήμου για μία σειρά ετών, δηλαδή διαχρονικές συγκρίσεις (time-series analysis), όσο και σε συγκρίσεις μεταξύ διαφόρων Δήμων σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δηλαδή διαστρωματικές συγκρίσεις (cross-sectional analysis) (Νιάρχος, 2004, Γκίκας, 2002).

2.3 Καταστάσεις τάσης

Οι καταστάσεις τάσης είναι μια μέθοδος συγκριτικής ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων που επιτρέπουν την εξέταση των διαχρονικών μεταβολών των διαφόρων λογαριασμών των οικονομικών καταστάσεων και την εξαγωγή συμπερασμάτων για το ρυθμό μεταβολής αυτών των λογαριασμών. Η προετοιμασία των καταστάσεων τάσης απαιτεί την επιλογή ενός έτους ως βάση και τη διαίρεση των ποσών των επόμενων ετών με το ποσό του έτους βάση (Γκίκας, 2002). Στο έτος βάσης κάθε ένα από τα οικονομικά στοιχεία απεικονίζεται με το 100. Αν η απόλυτη τιμή ενός οικονομικού στοιχείου είναι μικρότερη από αυτή στο έτος βάσης τότε ο αριθμοδείκτης τάσεως θα είναι μικρότερος του 100. Αν η απόλυτη τιμή του είναι μεγαλύτερη από αυτή που εμφανίζεται στο έτος βάσης, τότε ο αριθμοδείκτης θα είναι μεγαλύτερος του 100. Πρέπει να σημειωθεί ότι, δεν είναι απαραίτητο να υπολογίζονται οι αριθμοδείκτες τάσεως όλων των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων αλλά μόνο εκείνοι που παρουσιάζουν κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον αναλυτή. Αυτό γιατί βασικός σκοπός κάθε οικονομικής ανάλυσης είναι να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ οικονομικών μεγεθών, τα οποία έχουν κάποια λογική σχέση μεταξύ τους. Ο αναλυτής συγκρίνοντας την τάση διαφόρων σχετιζόμενων μεταξύ τους οικονομικών μεγεθών,

σχηματίζει γνώμη για το αν υπάρχουν ευνοϊκές ή όχι τάσεις που αντανακλώνται από τα στοιχεία αυτά (Νιάρχος, 2004).

2.4 Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες επί των οικονομικών καταστάσεων μίας οικονομικής μονάδας αποτελούν ένα ανεκτίμητο μέσο άντλησης πληροφοριών, αξιολόγησης της δράσης, λογοδοσίας της διοίκησης και καλύτερης διοίκησης-διαχείρισης του οργανισμού. Οι αριθμοδείκτες αποτελούν κλάσματα που δίνονται από τον λόγο (εννοώντας την μεταξύ τους διαίρεση) μεταξύ λογιστικών μεγεθών ή άλλων σχετικών πληροφοριών (π.χ. ενός στοιχείου μιας ομάδας και του συνόλου μιας ομάδας ή ενός ή περισσοτέρων λογαριασμών με άλλον ή άλλους λογαριασμούς, μονάδες παραγωγής, αριθμοί εργαζομένων, πληθυσμός, και λοιποί ποσοτικοί παράγοντες) (Γκίκας, 2002). Οι αριθμοδείκτες τους οποίους υπολογίζουμε πρέπει να εκφράζουν σχέσεις μεταξύ μεγεθών οι οποίες σαφέστατα έχουν κάποια οικονομική σημασία και χρησιμότητα και δεν είναι απλά ένας τυχαίος λόγος, συνήθως υπάρχει κάποια αιτιώδης σχέση μεταξύ του αριθμητή και του παρονομαστή, η οποία έχει κάποιο οικονομικό νόημα και παράλληλα βοηθά στην λήψη αποφάσεων (Γκίκας, 2002). Οι αριθμοδείκτες εκφράζουν μια μαθηματική σχέση όπου ο αριθμητής εκφράζει το μέγεθος το οποίο είναι το αντικείμενο της σύγκρισης, ενώ ο παρονομαστής εκφράζει τη βάση σύγκρισης (Γκίκας, 2002).

Οι οικονομικοί δείκτες είναι σχέσεις/συσχετίσεις μεταξύ μεγεθών λογιστικής ή στατιστικής φύσης με στόχο την ανάλυση της κατάστασης του οργανισμού. Σίγουρα οι ΟΤΑ αποτελούν μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς οπότε οι στόχοι τους διαφέρουν από μια επιχείρηση που στόχο έχει τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Παρόλα αυτά, η χρήση δεικτών και άλλων εργαλείων της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης, απαιτείται να γίνεται και από τους ΟΤΑ, καθώς έτσι θα διασφαλίσουν την υλοποίηση μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων. Επίσης μπορούν να εντοπιστούν πολλά προβλήματα και να δοθούν λύσεις σ' αυτά. Κάποια ακόμη πλεονεκτήματα των δεικτών είναι ότι:

- Δίνουν πληροφόρηση στους δημότες σχετικά με την χρήση των δημοτικών πόρων και την δημιουργία ωφελειών προς αυτούς. Οι πολίτες δεν χρειάζεται να διαβάσουν τεράστια κείμενα για να πληροφορηθούν για την πορεία του

Δήμου τους αλλά μέσα σε 2 σελίδες έχουν όλη την πληροφόρηση που χρειάζονται.

- Δίνουν πληροφόρηση στους χρηματοδότες. Οι ΟΤΑ πλέον έχουν πολλές πηγές χρηματοδότησης, όπως ευρωπαϊκά προγράμματα, ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων, ιδιωτικές τράπεζες κτλ. Η πληροφόρηση μέσω των δεικτών μπορεί να βοηθήσει προς την εύρεση πηγών χρηματοδότησης.

Το βασικότερο πλεονέκτημα των αριθμοδεικτών είναι ότι απομονώνουν την επίδραση του παράγοντα «μέγεθος» τόσο κατά τις διαστρωματικές όσο και κατά τις διαχρονικές συγκρίσεις. Παρά τη χρησιμότητά τους όμως, οι αριθμοδείκτες πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή και επιφύλαξη, γιατί είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε παραπλανητικά συμπεράσματα. Το βασικότερο μειονέκτημα τους είναι πως παρέχουν την δυνατότητα στην διοίκηση μιας επιχείρησης να προβεί σε ενέργειες, οι οποίες έχουν ως στόχο τη διαστρέβλωση και την παρουσίαση μίας επιθυμητής εικόνας στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Γκλεζάκος 2004).

Παρουσιάζεται το περιεχόμενο των όρων που χρησιμοποιούνται παρακάτω στους δείκτες:

ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδα 0)

- Θεσμοθετημένοι πόροι υπέρ των ΟΤΑ (ΚΑΠ) για λειτουργικές δαπάνες
- Εισοδήματα Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας
- Εσοδα από Ανταποδοτικά τέλη και Δικαιώματα
- Εσοδα από φόρους, τέλη και εισφορές
- Εσοδα από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές

ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδα 1)

- Εσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες
- Εσοδα από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων
- Εκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες
- Εσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις (ΠΔΕ, ΣΑΤΑ, ΠΕΠ, ΘΗΣΕΑΣ κλπ.)
- Προσαυξήσεις-Πρόστιμα-Παράβολα

ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (Ομάδα 0, Υποκατηγορία 211, Υποκατηγορία 321, Υποκατηγορία 511)

- Τακτικά Έσοδα
- Τακτικά Έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος

-Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη

-Χρηματικό Υπόλοιπο από Τακτικά Έσοδα

ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (Ομάδα 1, Υποκατηγορία 221, Υποκατηγορία 322, Υποκατηγορία 512)

-Έκτακτα Έσοδα

-Έκτακτα Έσοδα ΠΟΕ που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος

-Εισπρακτέα Υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έκτακτα έσοδα σε προηγούμενα έτη

-Χρηματικό Υπόλοιπο από Έκτακτα Έσοδα

ΙΔΙΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδα 0 μείον κατηγορία 06, Υποκατηγορία 211, Υποκατηγορία 321, Υποκατηγορία 511)

-Τακτικά Έσοδα εκτός από τις Επιχορηγήσεις

-Τακτικά έσοδα ΠΟΕ

-Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη

-Χρηματικό Υπόλοιπο από Τακτικά Έσοδα

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (Κατηγορίες 06, 12, 13)

-Τακτικές Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες

-Έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες

-Επιχορηγήσεις για επενδύσεις

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (Ομάδες: 0, 1, 2, 3, 4, 5)

-Τακτικά Έσοδα

-Έκτακτα Έσοδα

-Έσοδα ΠΟΕ

-Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από ΠΟΕ

-Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων

-Χρηματικό Υπόλοιπο

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ (Ομάδες: 6, 7, 8, 9)

-Έξοδα Χρήσης

-Επενδύσεις

-Πληρωμές ΠΟΕ και Αποδόσεις

-Αποθεματικό

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ) (Ομάδα 6)

-Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

- Αμοιβές αιρετών και τρίτων
- Παροχές τρίτων
- Φόροι-τέλη
- Λοιπά γενικά έξοδα
- Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης
- Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων
- Πληρωμές για Μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους
- Λοιπά έξοδα.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (Ομάδα 7)

- Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων
- Έργα -Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες
- Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις).

ΟΦΕΙΛΕΣ ΠΟΕ (Κατηγορία 81)

Πληρωμές Υποχρεώσεων ΠΟΕ (Ενταλθέντα-Πληρωθέντα) +(μη ενταλματοποιηθέντα παραστατικά)

ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ (Κατηγορία 32)

Εισπρακτέα Υπόλοιπα (Απαιτήσεις) ΠΟΕ (Βεβαιωθέντα-Εισπραχθέντα)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ (κόστος απασχόλησης) (Κατηγορία 60)

Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού

2.4.1 Αριθμοδείκτες δομής εσόδων/εξόδων

Δείκτης Αυτονομίας

Σύνολο Τακτικών εσόδων προς Συνολικά έσοδα (Νικολόπουλος, 2009 & Καλλιαντάσης και συν., 2010): Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη η αυτονομία του Δήμου, αφού στηρίζεται σε τακτικά έσοδα και έχει την δυνατότητα να σχεδιάσει πολιτικές με σταθερότερη χρηματοδότηση-πόρους, ταυτόχρονα όμως η συρρίκνωση των έκτακτων εσόδων μπορεί να σημαίνει ότι ο δήμος δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από κοινοτικά και εθνικά προγράμματα

- Δείκτης αυτονομίας :

Σύνολο τακτικών εσόδων
Συνολικά έσοδα

Δείκτης Αστάθειας

Σύνολο Εκτάκτων εσόδων προς Συνολικά έσοδα (Νικολόπουλος, 2009 & Καλλιαντάσης και συν., 2010): Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των εκτάκτων εσόδων στο σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η δυνατότητα αυτόνομης δράσης του Δήμου, αφού στηρίζεται σε έκτακτα έσοδα. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο πιο περιοριστικά πρέπει ο δήμος να υλοποιεί προγράμματα (μικρότερη δυνατότητα αυτόνομης δράσης), αφού στηρίζεται σε έκτακτα έσοδα καθώς είναι μη ελεγχόμενες από αυτόν πηγές εσόδων.

- Δείκτης αστάθειας :

Σύνολο εκτάκτων εσόδων
Συνολικά έσοδα

Δείκτης Ανεξαρτησίας

Ίδια Έσοδα προς Συνολικά έσοδα (Νικολόπουλος, 2009 & Καλλιαντάσης και συν., 2010): Εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του Δήμου από τις χρηματοδοτήσεις της κεντρικής διοίκησης και ο οικονομικός προγραμματισμός του Δήμου στηρίζεται σε έσοδα που παράγει ο ίδιος και αντιστρόφως.

- Δείκτης ανεξαρτησίας :

Ίδια τακτικά έσοδα
Σύνολο τακτικών εσόδων

Δείκτης Εξάρτησης

Σύνολο επιχορηγήσεων προς Συνολικά έσοδα: εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων του δήμου στο σύνολο των εσόδων του. Όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη η εξάρτηση του δήμου από επιχορηγήσεις περιορίζοντας την αυτοδυναμία του (Νικολόπουλος, 2009). Αποτελεί έναν ιδιαίτερα σημαντικό δείκτη καθώς η υπερβολική εξάρτηση θέτει σε κίνδυνο τα προγράμματα του δήμου, καθώς τέτοιοι πόροι σε περιόδους ύφεσης είναι αναμενόμενο να περιορίζονται και επίσης πολλές φορές αυτοί είναι δεσμευμένοι μόνο για συγκεκριμένα προγράμματα (π.χ. βρεφονηπιακοί σταθμοί) και έτσι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν (νόμιμα) σε άλλες δράσης (έτσι ο δήμος είτε θα πρέπει να δανειστεί, είτε να ασκήσει μία πιο επιθετική πολιτική επιβολής και είσπραξης εσόδων από τους δημότες για να διατηρήσει το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών, είτε να εγκαταλείψει κάποια προγράμματα επενδύσεις για περικοπή δαπανών) (Καλλιαντάσης και συν., 2010). Πάντως η μικρή τιμή του δείκτη μπορεί να καταδεικνύει αδυναμία του δήμου να απορροφήσει πόρους από ευρωπαϊκές ή εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση δράσεων και έργων.

- Δείκτης εξάρτησης :

Σύνολο επιχορηγήσεων
Σύνολο εσόδων

Δείκτης απαιτήσεων

Σύνολο εισπρακτέων υπολοίπων προς Συνολικά Έσοδα (Νικολόπουλος, 2009): εκφράζει το ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελούν τα ανείσπρακτα έσοδα (δηλαδή οι απαιτήσεις του δήμου), όσο μικρότερη η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερες οι ανείσπρακτες απαιτήσεις του δήμου ως προς τις συνολικές δαπάνες

- Δείκτης απαιτήσεων :

Σύνολο εισπρακτέων υπολοίπων

Σύνολο εσόδων

Δείκτης λειτουργικών δαπανών

Σύνολο εξόδων χρήσης προς Συνολικά έξοδα (Νικολόπουλος, 2009): αν η τιμή του δείκτη είναι μεγάλη σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των δαπανών έχει αφιερωθεί σε έξοδα χρήσης (για την λειτουργία του δήμου), περιορίζοντας τη δυνατότητα υλοποίησης επενδυτικών δαπανών

- Δείκτης λειτουργικών δαπανών :

Σύνολο εξόδων χρήσης

Σύνολο εξόδων

Δείκτης επενδύσεων

Σύνολο επενδύσεων προς Συνολικά έξοδα (Νικολόπουλος, 2009): όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αφιερώνεται σε επενδύσεις

- Δείκτης επενδύσεων :

Συνολικό ποσό επενδύσεων

Συνολικά έξοδα

Δείκτης υποχρεώσεων

Σύνολο Οφειλές ΠΟΕ προς Συνολικά έξοδα (Νικολόπουλος 2009): εκφράζει το ποσοστό των οφειλών ΠΟΕ προς το σύνολο των εξόδων, όσο μεγαλύτερος, τόσο μεγαλύτερες οι υποχρεώσεις του δήμου

- Δείκτης υποχρεώσεων :

Σύνολο οφειλές Π.Ο.Ε.
Σύνολο εξόδων

2.4.2 Δείκτες ανθρώπινου δυναμικού δήμων

Κόστος απασχόλησης/συνολικά έξοδα (Νικολόπουλος, 2009 & Καλλιαντάσης και συν., 2010): εκφράζει το κόστος από την συνολική μισθοδοσία (επιβάρυνση) του προσωπικού, σε σχέση (ποσοστό) επί του συνόλου των δαπανών, όσο μεγαλύτερος, τόσο περιορίζεται η δυνατότητα του δήμου για χρηματοδότηση νέων δράσεων και μπορεί να οφείλεται είτε σε αυξημένο κόστος ανά εργαζόμενο είτε στον υψηλό αριθμό των εργαζομένων

Κόστος απασχόλησης/έξοδα χρήσης (Καλλιαντάσης και συν., 2010): δείχνει το μέρος των εξόδων χρήσης που αφορά το κόστος απασχόλησης και αναμένουμε να είναι σε σημαντικό ύψος καθώς ο δήμος κατά βάση παρέχει υπηρεσίες, η αύξηση μπορεί να σημαίνει είτε ότι ο δήμος περιορίζει γενικά τα έξοδα χρήσης σε σχέση με το κόστος απασχόλησης, είτε ότι το κόστος απασχόλησης αυξάνεται σε σχέση με τα υπόλοιπα έξοδα χρήσης.

Δείκτης κάλυψης κόστους μισθοδοσίας προσωπικού

Συνολικό κόστος μισθοδοσίας/ Σύνολο τακτικών εσόδων: Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα του Δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη της μισθοδοσίας του προσωπικού, ενώ αντίθετα όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο αυξάνεται η δυνατότητα του Ο.Τ.Α. για υλοποίηση επενδύσεων. Η ανώτερη επιτρεπτή τιμή που μπορεί να εμφανίζει ο δείκτης είναι 0,5 (50%) σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.2307/95.

- Δείκτης κάλυψης κόστους μισθοδοσίας προσωπικού :

Συνολικό κόστος μισθοδοσίας
Σύνολο τακτικών εσόδων

2.4.3 Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων-εξόδων

Σύνολο επιχορηγήσεων/συνολικά έξοδα (Καλλιαντάσης και συν., 2010): δείχνει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που καλύπτεται από επιχορηγήσεις, ο δείκτης θα είναι υψηλός όσο πιο εξαρτημένος είναι ο δήμος από επιχορηγήσεις και όσο λιγότερα έσοδα από ίδιους πόρους μπορεί να παράγει

Έξοδα χρήσης/τακτικά έσοδα (Δείκτης Κάλυψης Λειτουργικού Κόστους) (Νικολόπουλος, 2009): εκφράζει την δυνατότητα κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τα τακτικά έσοδα, όσο μεγαλύτερος, τόσο περισσότεροι πόροι από τα τακτικά έσοδα μπορούν να δεσμευτούν για την κάλυψη τρεχουσών λειτουργικών δαπανών . Η διαφορά 1-δείκτης μας δίνει το ποσοστό των τακτικών εσόδων που απομένει για την κάλυψη των λοιπών αναγκών.

ΚΑΠ/Λειτουργικές δαπάνες (Καλλιαντάσης και συν., 2010): όσο υψηλότερος, τόσο μεγαλύτερος ο βαθμός εξάρτησης του Δήμου από τους ΚΑΠ για την λειτουργία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Επισκόπηση ερευνών

3.1 Εισαγωγή

Η επισκόπηση ερευνών παρουσιάζει τα κρίσιμα σημεία της υπάρχουσας γνώσης σχετικά με κάποιο συγκεκριμένο ζήτημα, σύμφωνα με την άποψη του / της συγγραφέα. Συνιστά μια αυτόνομη μονάδα κειμένου, που σκιαγραφεί ουσιαστικά την οπτική γωνία ή το φακό θέασης του θέματος μελέτης που έχει επιλέξει ο συγγραφέας. Στην παρούσα διπλωματική, αναζητήσαμε τα δημοσιευμένα κείμενα με τη συνδρομή του επιβλέποντα καθηγητή κ. Γιώργου Δρογαλά και μέσω του διαδικτύου και της μηχανής αναζήτησης google, τις ιστοσελίδες όπου είναι αναρτημένα σχετικά κείμενα.

3.2 Επισκόπηση ερευνών

Στην Ελλάδα, οι δημοσιεύσεις που αφορούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, περιορίζονται σε λίγες ακαδημαϊκές μελέτες (μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες).

Στην Ελλάδα η Μπίλλια (2010) επιχειρεί την οικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού και του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2008 του Δήμου Κιλκίς με τη χρήση κατάλληλων χρηματοοικονομικών δεικτών. Στόχος της εργασίας είναι ο εντοπισμός των αποκλίσεων μεταξύ των δεικτών του Προϋπολογισμού και του Απολογισμού του Δήμου Κιλκίς και η ερμηνεία αυτών, ώστε να βρεθούν οι αιτίες που δημιουργούν αυτές τις αποκλίσεις. Στο τέλος ερμηνεύει τις αποκλίσεις μεταξύ των δεικτών και διαπιστώνει ότι πολλοί κωδικοί αριθμοί προϋπολογισθήκαν με λανθασμένο τρόπο και έτσι υπάρχει απόκλιση από τα πραγματικά ποσά του Απολογισμού.

Ένα χρόνο μετά η Βραχάτη (2011) προβαίνει σε συγκριτική οικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2010 πέντε «ομοπληθυσμιακών» Δήμων και συγκεκριμένα των Δήμων Λευκάδας, Θήρας, Μεσσαπίων, Διδυμοτείχου και Ταύρου, με τη

χρήση κατάλληλων χρηματοοικονομικών δεικτών, ώστε να εντοπιστούν – ερμηνευθούν αποκλίσεις καθώς και λάθη – αστοχίες που τυχόν προκύπτουν και να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα ανάλογα με τη γεωγραφική θέση κάθε Δήμου και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Καταλήγει ότι Δήμοι του «Κέντρου» καθώς και οι παραμεθόριοι Δήμοι τυγχάνουν αυξημένων χρηματοδοτήσεων σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους οι οποίοι είναι νησιωτικού, αγροτικού και τουριστικού χαρακτήρα και οι Δήμοι του «Κέντρου» έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδοτικά σχήματα σε αντίθεση με τους παραμεθόριους – απομακρυσμένους Δήμους

Πρόσφατα ο Θεοδοσόπουλος (2016) προβαίνει στην χρηματοοικονομική ανάλυση και αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων, των ετών 2011 ως 2015 του Δήμου Εμμανουήλ Παπά και αναλύει και αξιολογεί τα δεδομένα των οικονομικών καταστάσεων, μέσα από τη στατιστική τους απεικόνιση, σύγκριση και σχολιασμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν σφικτό εναγκαλισμό της κεντρικής κυβέρνησης προς τους ΟΤΑ α΄ βαθμού, γεγονός που προκύπτει από το μεγάλο ποσοστό της εξάρτησής τους από τις κρατικές επιχορηγήσεις (ΚΑΠ) στο σύνολο των εσόδων όλων των εξεταζόμενων δήμων, παρ' όλες τις μειώσεις λόγω της περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής.

Στο εξωτερικό, οι Isabel M. Garcia-Sanchez et al. (2012), ερευνούν την σχέση μεταξύ δημοσίων δαπανών και πολιτικού συστήματος και πως ένα πολιτικό σύστημα επηρεάζει τις δημόσιες δαπάνες, το χρέος και τις δημοσιονομικές πιέσεις. Με δεδομένο ότι οι δημοτικές αρχές χρηματοδοτούν την ποσότητα και την ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών που οι μελλοντικές γενιές θα απολαμβάνουν, στόχος της μελέτης είναι να καταδείξει την επίδραση που έχει η πολιτική ιδεολογία για την τοπική διαχείριση μέσω της ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι δήμοι που διέπονται από προοδευτικά πολιτικά κόμματα είναι σε χειρότερη θέση οικονομικά από τους δήμους που διέπονται από συντηρητικά πολιτικά κόμματα.

Οι Eugenio Anessi - Pessina et al. (2012), επικεντρώθηκαν στην πορεία του προϋπολογισμού μετά την ψήφιση και έγκριση του. Τι κάνουν οι δήμοι για την αναθεώρηση και την ενημέρωση των λογαριασμών του προϋπολογισμού κατά την διάρκεια του έτους. Χρησιμοποιώντας ένα δείγμα από δήμους της Ιταλίας, ελέγχουν τις υποθέσεις σχετικά με τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της αναθεώρησης του προϋπολογισμού. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας τους, οι νέες προσθήκες λογαριασμών στον προϋπολογισμό

επηρεάζεται έντονα από την αρχική διαδικασία της κατάρτισης του καθώς και από διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς καθοριστικούς παράγοντες όπως οι μεταβλητές της πολιτικής, οι οικονομικές συνθήκες, τα οργανωτικά χαρακτηριστικά του κάθε δήμου και από το τοπικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

Οι Tom Groot and Tjerk Budding (2004), μελέτησαν την εφαρμογή πρακτικών νέου δημόσιου μανάτζμεντ στις αποφάσεις των δήμων για την κοστολόγηση και τιμολόγηση των υπηρεσιών τους. Οι νέες μεταρρυθμίσεις της δημοσίας διοίκησης έχουν στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας μέσα από μια ποικιλία διαφορετικών οργανωτικών, διαχειριστικών και λογιστικών μεταρρυθμίσεων. Ένας μεγάλος αριθμός ολλανδικών δήμων εφαρμόζει τις μεταρρυθμίσεις του νέου δημόσιου μανάτζμεντ και κυρίως την αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και την αναδιάρθρωση του προϋπολογισμού μέσω δημοσιονομικών εκθέσεων με βάση το προϊόν. Στους αποκεντρωμένους δήμους παρακολουθούνται στενά οι δαπάνες να καλύπτονται από τα έσοδα και χρησιμοποιούν εξελιγμένες μεθόδους κοστολόγησης για τον υπολογισμό συνολικού κόστους των υπηρεσιών που παρέχουν.

Το 2011 από την Διάσκεψη των Υπουργών των αρμόδιων για την Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης (17^η σύνοδος, Κίεβο, 3-4 Νοεμβρίου 2011) προέκυψαν στρατηγικές που πρέπει να υιοθετηθούν ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του Δήμου είναι :

- Δημιουργία σταθερής βάσης εσόδων
- Βέλτιστη χρήση των περιορισμένων πόρων, και
- Δημιουργία συμπράξεων για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων προκλήσεων

Συνοπτικός πίνακας βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Συγγραφείς	Ερευνητικό Αντικείμενο	Βασικό Συμπέρασμα
-------------------	-------------------------------	--------------------------

Μπίλλια (2010)	Η οικονομική ανάλυση του προϋπολογισμού και απολογισμού του έτους 2008 του Δήμου Κιλκίς, με τη χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών.	Η χρηματοοικονομική ανάλυση με χρήση δεικτών, μπορεί να βοηθήσει τους Δήμους να εντοπίσουν και να επιλύσουν τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν
Βραχάτη (2011)	Συγκριτική οικονομική ανάλυση του Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2010 πέντε «ομοπληθυσμιακών» Δήμων	Δήμοι του «Κέντρου» καθώς και οι παραμεθόριοι Δήμοι τυγχάνουν αυξημένων χρηματοδοτήσεων σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους και οι Δήμοι του «Κέντρου» έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδοτικά σχήματα σε αντίθεση με τους παραμεθόριους – απομακρυσμένους Δήμους
Θεοδοσόπουλος (2016)	Χρηματοοικονομική ανάλυση και αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων, των ετών 2011 ως 2015 του Δήμου Εμμανουήλ Παππά	Σφιχτός εναγκαλισμός της κεντρικής κυβέρνησης προς τους ΟΤΑ α΄ βαθμού, γεγονός που προκύπτει από το μεγάλο ποσοστό της εξάρτησής τους από τις κρατικές επιχορηγήσεις (ΚΑΠ)
Isabel M. Garcia-Sanchez et al. (2012)	Σχέση μεταξύ δημοσίων δαπανών και πολιτικού συστήματος και πως ένα πολιτικό σύστημα επηρεάζει τις δημόσιες δαπάνες, το χρέος και τις δημοσιονομικές πιέσεις.	Δήμοι που διέπονται από προοδευτικά πολιτικά κόμματα είναι σε χειρότερη θέση οικονομικά από τους δήμους που διέπονται από συντηρητικά πολιτικά κόμματα.
Eugenio Anessi - Pessina et al. (2012)	Πορεία του προϋπολογισμού μετά την ψήφιση και έγκριση του.	Οι νέες προσθήκες λογαριασμών στον προϋπολογισμό επηρεάζεται έντονα από την αρχική διαδικασία της κατάρτισης του καθώς και από διάφορους

		εσωτερικούς και εξωτερικούς καθοριστικούς παράγοντες όπως οι μεταβλητές της πολιτικής, οι οικονομικές συνθήκες, τα οργανωτικά χαρακτηριστικά του κάθε δήμου και από το τοπικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.
Tom Groot and Tjerk Budding (2004	Εφαρμογή πρακτικών νέου δημόσιου μανάτζμεντ στις αποφάσεις των δήμων για την κοστολόγηση και τιμολόγηση των υπηρεσιών τους.	Μεγάλος αριθμός ολλανδικών δήμων εφαρμόζει τις μεταρρυθμίσεις του νέου δημόσιου μανάτζμεντ και στους αποκεντρωμένους δήμους της Ολλανδίας παρακολουθούνται στενά οι δαπάνες να καλύπτονται από τα έσοδα και χρησιμοποιούν εξελιγμένες μεθόδους κοστολόγησης για τον υπολογισμό συνολικού κόστους των υπηρεσιών που παρέχουν.
Συμβουλίου της Ευρώπης (17 ^η σύνοδος, Κιέβο, 3-4 Νοεμβρίου 2011	Διάσκεψη των Υπουργών των αρμόδιων για την Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση	Στρατηγικές που πρέπει να υιοθετηθούν ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του Δήμου είναι : <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία σταθερής βάσης εσόδων • Βέλτιστη χρήση των περιορισμένων πόρων, και • Δημιουργία συμπράξεων για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων προκλήσεων

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ : Μελέτη περίπτωσης (Δήμος Εμμανουήλ Παππά)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Γενικά στοιχεία για τον Δήμο

Ο Δήμος Εμμανουήλ Παππά είναι ένας από τους επτά νέους (7) Δήμους του Νομού Σερρών. Η συνολική έκταση του νομού Σερρών είναι 3.970 τετρ. χλμ (αντιπροσωπεύει το 3% της έκτασης της χώρας) και θεωρείται από τους περισσότερο πεδινούς νομούς της Ελλάδας, δεδομένου ότι το 48% της συνολικής έκτασής του χαρακτηρίζεται πεδινό.

ΔΗΜΟΙ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

Ο Δήμος Εμμανουήλ Παππά προέκυψε με το Σχέδιο Καλλικράτης (Ν.3852/2010) μετά την συνένωση των πρώην Δήμων (και νυν Δημοτικών Ενοτήτων) Εμμανουήλ Παππά και Στρυμόνα. Η συνολική έκταση του νέου Δήμου (δηλαδή και των δύο Δημοτικών του Ενοτήτων) είναι 337.839 στρέμματα εκ των οποίων τα 215.739 στρέμματα ανήκουν στη Δημ. Ενότητα Εμμανουήλ Παππά και τα λοιπά 122.100 στρέμματα στη Δημ. Ενότητα Στρυμόνα. Ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σύμφωνα με την απογραφή του 2011 σε 14.693 κατοίκους, εκ των οποίων 8.131 διαμένουν στην Δημοτική Ενότητα Εμμανουήλ Παππά και 6.562 στην Δημοτική Ενότητα Στρυμόνα.

Παρόλο που οι δύο Δημοτικές Ενότητες γειτνιάζουν, παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές τόσο στην γεωμορφολογία τους όσο και στην ιδιαιτερότητα τους σε σχέση με το περιβάλλον. Έτσι η Δημ. Ενότητα Στρυμόνα χαρακτηρίζεται από τις πολύ ήπιες εδαφικές της κλίσεις και την περιορισμένη βιοποικιλότητα, σε αντίθεση με τη Δημ. Ενότητα Εμμανουήλ Παππά η οποία έχει έντονη γεωμορφολογία, ποικίλο ανάγλυφο και σημαντική βιοποικιλότητα των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας. Ιδιαίτερη σημασίας είναι η περιοχή του όρους «Μενοίκιο» στο οποίο έχει οριοθετηθεί ζώνη Περιοχής Ειδικής Προστασίας (SPA) «Μενοίκιο Όρος – Κούσκουρας».

Ο Δήμος Εμμανουήλ Παππά είναι ο πέμπτος σε πληθυσμό και έβδομος σε έκταση Δήμος του Νομού Σερρών, βρίσκεται στο Κεντροανατολικό τμήμα του Νομού και συνορεύει Βορειοδυτικά με το Δήμο Σερρών, Βορειοανατολικά με το Νομό Δράμας, Νοτιοδυτικά με το Δήμο Βισαλτίας και Νοτιοανατολικά με το Δήμο Νέας Ζίχνης.

Αποτελείται από 16 οικισμούς- Κοινότητες (Χρυσό, Πεντάπολη, Ν.Σούλι, Αγ.Πνεύμα, Εμμανουήλ Παπά, Μέταλλα-Συκιά, Δαφνούδι, Τούμπα, Ν.Σκοπό, Νεοχώρι, Μονόβρυση, Βαλτοτόπι, Ψυχικό, Παραλίμνιο, Πεθελινό και Μεσοκώμη) και ο συνολικός Πληθυσμός του ανέρχεται με βάση την απογραφή του 2001 σε 19.844 κατοίκους . Η έδρα του Δήμου (Δημοτική Κοινότητα Χρυσού) απέχει μόλις 10 χλμ από την πόλη των Σερρών μέσω της Εθνικής Οδού Σερρών-Δράμας.

4.1 Ελάχιστο κόστος λειτουργίας του Δήμου

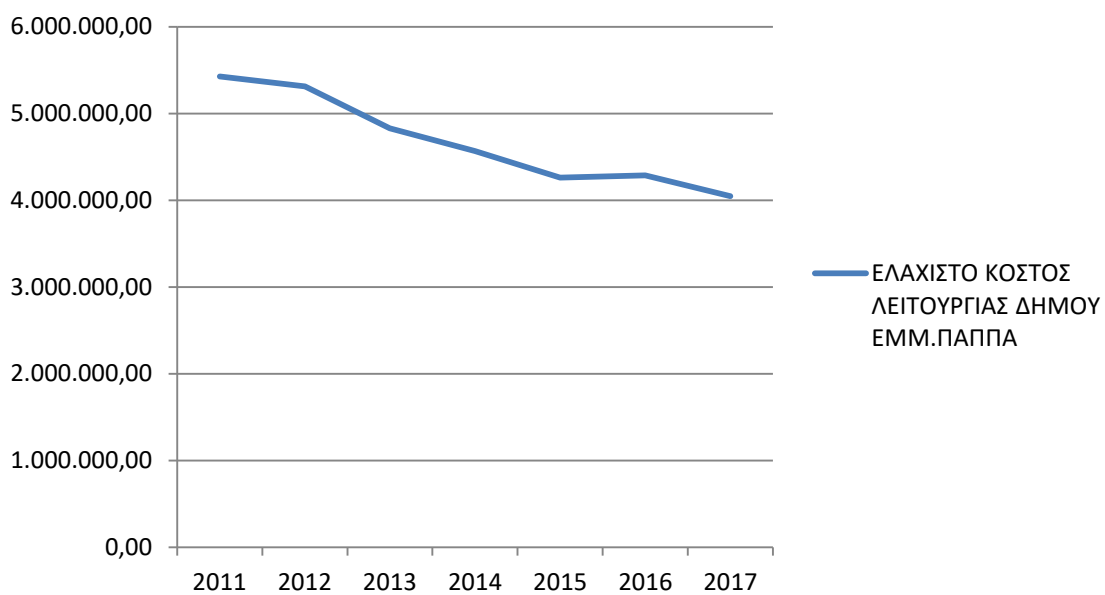
Σε προηγούμενο κεφάλαιο μιλήσαμε για το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των δήμων, τι εννοούμε με τον όρο, τι περιλαμβάνει και καταδείξαμε το ανελαστικό κόστος λειτουργίας των δήμων. Στο παρόν κεφάλαιο υπολογίζουμε το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του Δήμου Εμμ. Παππά κατά το χρονικό διάστημα 2011-2017 μέσω των καταστάσεων του προϋπολογισμού. Ο Δήμος καλείται να εξασφαλίσει τη συνεχή παροχή υπηρεσιών που συνδέεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων του προς τους πολίτες του, κάτω από πιεστικές ανάγκες και αυξημένη ζήτηση που προκαλεί η κοινωνικοοικονομική κρίση και να αξιοποιήσει κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό όλες τις πηγές χρηματοδότησης αποκομίζοντας μέγιστα οφέλη.

Για τον υπολογισμό του ελάχιστου και του ανελαστικού κόστους λειτουργίας στον πρώτο πίνακα χρησιμοποιούμε το ειδικό τεχνικό δελτίο που σχεδιάστηκε από την ΕΕΤΑΑ με την υποστήριξη της ΚΕΔΕ. Στον δεύτερο πίνακα καταγράφουμε τα σταθερά έσοδα του Δήμου για να διερευνήσουμε από πού χρηματοδοτείται το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του Δήμου.

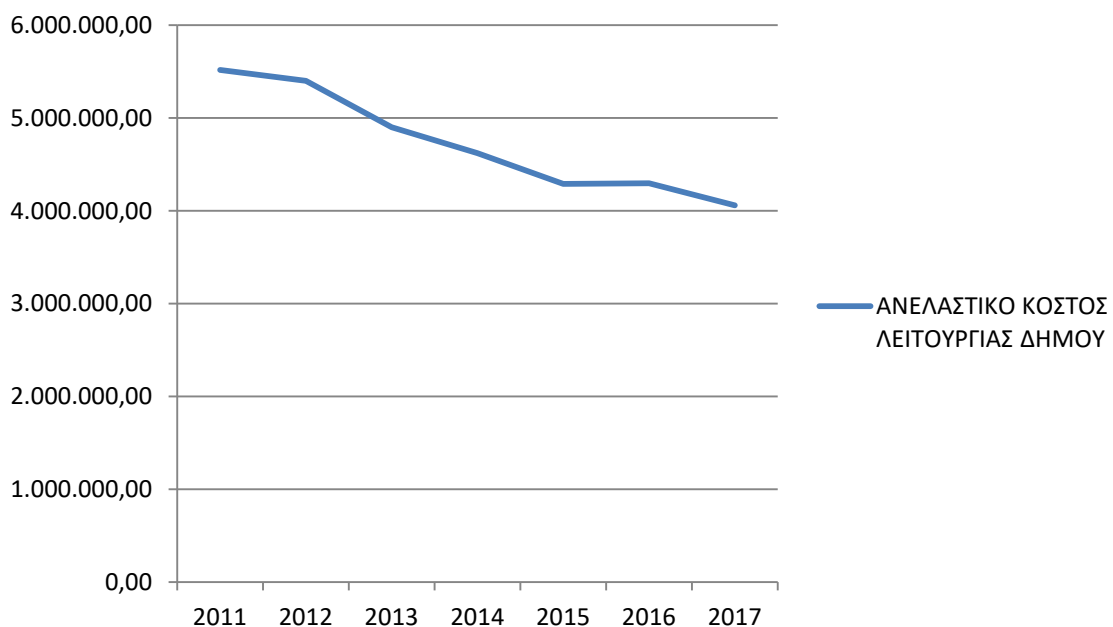
Το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του δήμου βαίνει μειωμένο και ενώ το 2011 ανέρχονταν στα 5.517.330,36€ και το 2017 αγγίζει μόλις τα 4.058.880,76 δηλαδή έχει μειωθεί κατά 26,43%. Την μεγαλύτερη πτώση παρουσιάζει η Ομάδα 642 (Οδοιπορικά έξοδα και έξοδα ταξιδιών) περίπου 73,15%, η Ομάδα 66 (δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων) περίπου 48,78%, ακολουθεί η ομάδα 6712 (Απόδοση σε Παιδικούς και βρεφονηπιακούς Σταθμούς) περίπου 45,67% και η Ομάδα 60 (αμοιβές και έξοδα προσωπικού) με 32,88%. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση της ομάδας 63 των φόρων και τελών που καλείται να πληρώσει ο Δήμος περίπου 1.588% , της ομάδας 621 παροχές παραγωγικής διαδικασίας και αφορά το αντίτιμο ηλεκτρικού ρεύματος που πληρώνει ο Δήμος για φωτισμό οδών, πλατειών και κοινοχρήστων χώρων και της ομάδας 627 καθαριότητα και αποκομιδή απορριμμάτων περίπου 73,46%.

Ακολουθεί γράφημα με το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του Δήμου και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του Δήμου.

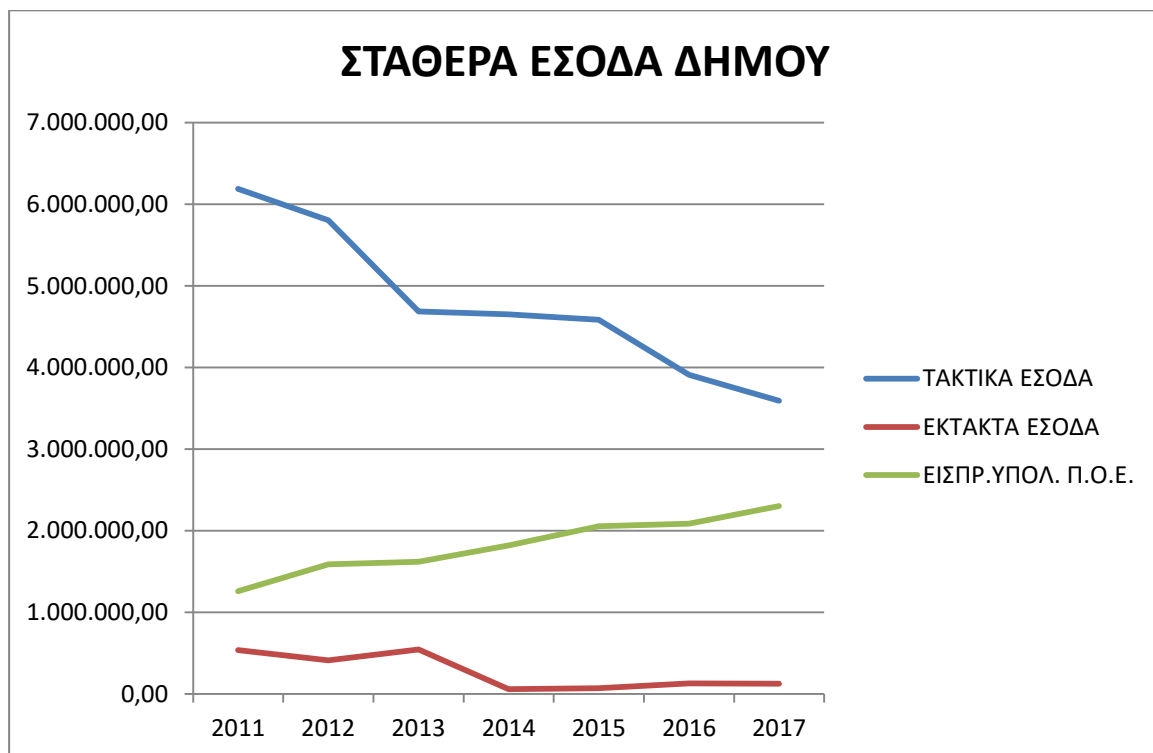
ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ

ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ

Αναλύοντας τον πίνακα με τα σταθερά έσοδα του Δήμου παρατηρούμε ότι τα συνολικά σταθερά έσοδα έχουν μειωθεί κατά 19,48%. Τα έσοδα της ομάδας 0 έχουν μειωθεί κατά 42%, της ομάδας 1 έχουν μειωθεί κατά 76,69%, και μόνο της ομάδας 3 εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη έχουν αυξηθεί κατά 82,39%.

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΜΜ.ΠΑΠΠΑ

Κ.Α.Ε.	ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΕΣ / ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	2.243.767,16	1.891.375,00	1.785.324,64	1.601.131,52	1.570.967,18	1.554.064,14	1.506.196,56
611 (6111, 6115, 6116)	Δαπάνες αιρετών	18.500,00	15.500,00	5.250,00	15.000,00	17.000,00	11.000,00	8.500,00
613	Αμοιβές τρίτων μη ελεύθερων επαγγελματιών	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
614	Αμοιβές τρίτων με την ιδιότητα νομικού προσώπου (μόνο σταθερές δαπάνες)	18.074,88	222.274,47	83.090,00	63.000,00	100.000,00	80.000,00	60.000,00
615	Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης	30.000,00	16.700,00	29.500,00	29.500,00	25.500,00	26.500,00	26.500,00
616	Λοιπές αμοιβές και έξοδα τρίτων	0,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00
621	Παροχές παραγωγικής διαδικασίας	427.000,00	625.000,00	570.000,00	602.000,00	676.000,00	819.500,00	754.840,00
622	Επικοινωνίες	37.560,00	36.500,00	34.500,00	50.500,00	45.000,00	30.000,00	31.000,00
623	Ενοίκια - Μισθώματα	15.500,00	16.000,00	12.000,00	13.848,00	8.400,00	7.800,00	11.000,00
624	Ενοίκια χρηματοδοτικής μίσθωσης leasing	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
625	Ασφάλιστρα	17.500,00	21.000,00	24.000,00	20.000,00	17.000,00	11.500,00	9.500,00
626 (6263, 6264, 6265, 6266)	Συντήρηση και επισκευή αγαθών διαρκούς χρήσης από τρίτους (μεταφορικών μέσων, μηχανημάτων, λοιπού εξοπλισμού, λογισμ)	153.681,89	162.800,00	122.200,00	144.742,00	166.017,00	129.650,00	97.484,76

627	Υδρευση, Φωτισμός, Καθαριότητα (λοιπές παροχές τρίτων)	169.000,00	265.000,00	351.000,00	427.000,00	208.600,00	297.100,00	293.160,00
63	Φόροι Τέλη	3.000,00	4.500,00	6.600,00	8.517,10	56.000,00	68.500,00	71.500,00
641	Έξοδα μεταφορών	500,00	13.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
642	Οδοιπορικά έξοδα και έξοδα ταξιδιών	35.000,00	44.210,00	5.500,00	5.500,00	4.500,00	4.500,00	9.400,00
645	Συνδρομές	9.500,00	6.500,00	5.000,00	3.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00
646	Έξοδα δημοσιεύσεων	4.500,00	6.500,00	2.000,00	4.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
648	Έξοδα κατασκηνώσεων, εξοχών και συσσιτίων	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0000	0,00	0
649	Διάφορα έξοδα γενικής φύσεως	5.000,00	5.000,00	4.000,00	2.400,00	2.600,00	6.000,00	3.000,00
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	91.500,00	87.500,00	70.000,00	52.000,00	29.347,41	13.444,57	13.200,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	957.023,00	1.043.962,55	870.980,80	691.531,26	609.798,60	489.205,33	490.168,14
6711	Απόδοση σε Σχολικές Επιτροπές	189.000,00	168.000,00	134.595,80	204.586,05	187.115,35	184.115,36	172.400,00
6712	Απόδοση σε Παιδικούς και βρεφονηπιακούς Σταθμούς	681.000,00	450.000,00	573.136,00	483.136,00	420.000,00	400.000,00	370.000,00
6713	Απόδοση σε Αθλητικούς οργανισμούς	66.000,00	66.000,00	45.000,00	45.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00
6714	Απόδοση σε ΝΠΔΔ του Ν. 3106/03 (Κ.Ε.Φ.Ο.)	12.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6715	Επιχορήγηση δημοτικών ή κοινοτικών ΝΠΔΔ	7.000,00	65.000,00	20.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
672	Υποχρεωτικές εισφορές	34.723,43	34.723,43	32.599,73	27.834,69	27.861,78	28.214,52	28.031,30
6731	Προαιρετικές εισφορές	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	ΝΠΔΔ							
6732	Προαιρετική εισφορά υπέρ του δημοσίου για την καταπολέμηση δάκου, καταστροφή αρουραίων και ακριδών	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6733	Καταβολή χρηματικών βοηθημάτων σε άπορους δημότες	0,00	0,00	0,00	0,00	8.000,00	10.000,00	10.000,00
6736	Υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων	200.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	0,00	32.000,00	0
	ΣΥΝΟΛΑ	5.426.330,36	5.311.545,45	4.830.276,97	4.568.226,62	4.262.707,32	4.286.093,92	4.048.880,76

	Πληρωμές τοκοχρεωλυσίων	91.000,00	86.000,00	69.000,00	51.000,00	24.178,28	9.632,41	10.000,00
	Ανελαστικό κόστος λειτουργίας	5.517.330,36	5.397.545,45	4.899.276,97	4.619.226,62	4.286.885,60	4.295.726,33	4.058.880,76

Κ.Α.Ε	ΣΤΑΘΕΡΑ ΕΣΟΔΑ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	222.115,00	294.710,00	191.942,05	191.902,26	123.728,58	147.245,53	121.667,10
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	28.000,00	18.000,00	30.605,63	40.114,10	52.560,40	25.000,00	26.000,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	2.036.300,00	2.047.000,00	1.734.558,00	1.645.023,19	1.644.896,97	1.133.330,00	1.212.700,00
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	244.584,00	268.737,00	178.142,05	160.881,39	187.178,81	100.186,00	68.500,00
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	9.600,00	22.789,00	14.902,00	18.450,00	27.851,00	0,00	0,00
061	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	3.604.048,00	3.076.666,34	2.507.488,69	2.565.152,39	2.537.412,58	2.485.791,80	2.108.389,88
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	41.100,00	73.600,00	28.550,00	28.243,00	12.004,40	17.580,00	52.760,00
	ΣΥΝΟΛΑ 0	6.185.747,00	5.801.502,34	4.686.188,42	4.649.766,33	4.585.632,74	3.909.133,33	3.590.016,98
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ	524.948,00	346.434,00	487.714,35	0,00	11.400,00	72.250,00	50 15.000,00

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ							
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	0,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ- ΠΑΡΑΒΟΛΑ	0,00	54.500,00	55.449,85	58.142,74	58.827,91	53.810,00	107.900,00
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	12.500,00	12.500,00	1.327,35	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ 1	537.448,00	413.434,00	546.891,55	60.542,74	72.627,91	128.460,00	125.300,00
2	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	420.082,00	413.700,00
	ΣΥΝΟΛΑ 2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	420.082,00	413.700,00
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	1.261.124,05	1.588.770,27	1.621.810,91	1.821.439,00	2.055.270,00	2.087.500,00	2.300.200,00
	ΣΥΝΟΛΑ 3	1.261.124,05	1.588.770,27	1.621.810,91	1.821.439,00	2.055.270,00	2.087.500,00	2.300.200,00
	Σύνολα	7.984.319,05	7.803.706,61	6.854.890,88	6.531.748,07	6.713.530,65	6.545.175,33	6.429.216,98

Παρατηρούμε ότι το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του Δήμου για το χρονικό διάστημα 2011-2017, αποτελείται κυρίως από δαπάνες όπως αμοιβές και έξοδα προσωπικού, δαπάνες για αντίτιμο ηλεκτρικού ρεύματος και δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων. Ο Δήμος αντλεί πόρους για την χρηματοδότηση του κυρίως από έσοδα επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες κατά ποσοστό 56,86% (μέσος όρος 2011-2017) και από έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα κατά ποσοστό 34,35% (μέσος όρος 2011-2017).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικό μέρος των εξόδων του Δήμου είναι ανελαστικό (όπως μισθοδοσία, κόστος λειτουργίας εγκαταστάσεων, απαιτήσεις σε ενέργεια, πετρέλαιο κλπ), χωρίς άμεσα περιθώρια μείωσης, σε συνδυασμό με το γεγονός οι πόροι (έσοδα) που προέρχονται από τους Κ.Α.Π. και τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα και καλύπτουν αντίστοιχα έξοδα βαίνουν σταθερά μειούμενοι, πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια συρρίκνωσης του μέρους των εξόδων που μπορεί να μειωθεί.

Το κύριο συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η λειτουργία του Δήμου με την έννοια των ελάχιστων δαπανών που είναι αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του είναι απόλυτα εξασφαλισμένη. Δεν τίθεται δηλαδή θέμα υποχρηματοδότησης που να απειλεί τη λειτουργία του.

4.2 Χρηματοοικονομική Ανάλυση Κατάστασης Κοινού Μεγέθους

Με τις καταστάσεις κοινού μεγέθους, αναλύονται τα οικονομικά δεδομένα των προϋπολογισμών των ετών 2011 ως 2017 του Δήμου Εμμανουήλ Παππά, προκειμένου να εξετάσουμε τη σύνθεση των προϋπολογισθέντων εσόδων και εξόδων. Θα αντλήσουμε πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά που συμμετέχουν τα επιμέρους οικονομικά στοιχεία στα συνολικά. Η ανάλυση και ο σχολιασμός των οικονομικών δεδομένων του προϋπολογισμού θα γίνει διαχρονικά με σκοπό να εξαχθούν συμπεράσματα για τον τρόπο εκτέλεσης του, την δομή του, τις πηγές εσόδων, την ποσοστιαία κατανομή των εξόδων στις επιμέρους ομάδες. Στους παρακάτω πίνακες γίνεται διαχρονική ανάλυση των προϋπολογισμών εσόδων-εξόδων.

Προϋπολογισμός εσόδων κατάσταση κοινού μεγέθους :

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

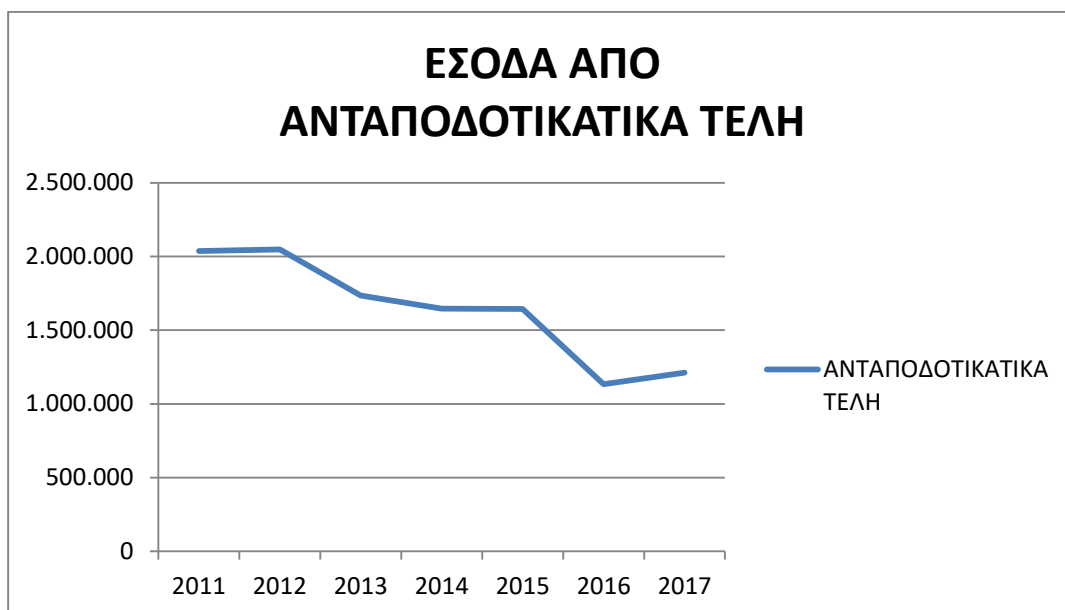
ΕΣΟΔΑ														
	2011	%	2.012	%	2.013	%	2.014	%	2.015	%	2.016	%	2.017	%
0														
01	222.115	2,13	294.710	2,81%	191.942	0,86%	191.902	1,77%	123.729	1,23%	147.246	1,73%	121.667	1,44%
02	28.000	0,27%	18.000	0,17%	30.606	0,14%	40.114	0,37%	52.560	0,52%	25.000	0,29%	26.000	0,31%
03	2.036.300	19,51%	2.047.000	19,52%	1.734.558	7,74%	1.645.023	15,20%	1.644.897	16,38%	1.133.330	13,33%	1.212.700	14,34%
04	244.584	2,34%	268.737	2,56%	178.142	0,79%	160.881	1,49%	187.179	1,86%	100.186	1,18%	68.500	0,81%
05	9.600	0,09%	22.789	0,22%	14.902	0,07%	18.450	0,17%	27.851	0,28%	0	0,00%	0	0,00%
06	3.604.048	34,52%	3.076.666	29,34%	2.507.489	11,18%	2.565.152	23,70%	2.537.413	25,27%	2.485.792	29,23%	2.108.390	24,93%
07	41.100	0,39%	73.600	0,70%	28.550	0,13%	28.243	0,26%	12.004	0,12%	17.580	0,21%	52.760	0,62%
	6.185.747	59,25%	5.801.502	55,33%	4.686.188	20,90%	4.649.766	42,96%	4.585.633	45,67%	3.909.133	45,97%	3.590.017	42,45%
1														
12	524.948	5,03%	346.434	3,30%	487.714	2,18%	0	0,00%	11.400	0,11%	72.250	0,85%	15.000	0,18%
13	1.065.404	10,21%	1.127.292	10,75%	13.655.623	60,90%	2.406.880	22,24%	1.648.456	16,42%	236.910	2,79%	226.410	2,68%
14		0,00%	0	0,00%	2.400	0,01%	2.400	0,02%	2.400	0,02%	2.400	0,03%	2.400	0,03%
15	54.500	0,52%	54.500	0,52%	55.450	0,25%	58.143	0,54%	58.828	0,59%	53.810	0,63%	107.900	1,28%
16	12.500	0,12%	12.500	0,12%	1.327	0,01%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	1.657.352	15,88%	1.540.726	14,69%	14.202.515	63,34%	2.467.423	22,80%	1.721.084	17,14%	365.370	4,30%	351.710	4,16%
2														
21	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	420.082	4,94%	413.700	4,89%
	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	420.082	4,94%	413.700	4,89%
3														
31	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
32	1.261.124	12,08%	1.588.770	15,15%	1.621.811	7,23%	1.821.439	16,83%	2.055.270	20,47%	2.087.500	24,55%	2.300.200	27,20%

	1.261.124	12,08%	1.588.770	15,15%	1.621.811	7,23%	1.821.439	16,83%	2.055.270	20,47%	2.087.500	24,55%	2.300.200	27,20%
4														
41	881.450	8,44%	851.650	8,12%	932.650	4,16%	869.202	8,03%	907.146	9,03%	771.300	9,07%	797.100	9,43%
42	0	0,00%	0	0,00%	6.000	0,03%	6.000	0,06%	9.000	0,09%	4.000	0,05%	5.000	0,06%
	881.450	8,44%	851.650	8,12%	938.650	4,19%	875.202	8,09%	916.146	9,12%	775.300	9,12%	802.100	9,48%
5														
51	454.091	4,35%	702.164	6,70%	974.202	4,34%	1.010.047	9,33%	762.796	7,60%	945.947	11,12%	999.269	11,82%
	454.091	4,35%	702.164	6,70%	974.202	4,34%	1.010.047	9,33%	762.796	7,60%	945.947	11,12%	999.269	11,82%
	10.439.764	100,00%	10.484.813	100,00%	22.423.367	100,00%	10.823.878	100,00%	10.040.929	100,00%	8.503.333	100,00%	8.456.996	100,00%

Βλέπουμε ότι τα τακτικά έσοδα καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό επί των συνολικών εσόδων γύρω στο 45%. Τα έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό και κινούνται στην επταετία από 34,52% ως 24,93%, με εξαίρεση το 2013 που είναι μόλις 11,18% λόγω των αυξημένων εισροών επιχορηγήσεων για επενδύσεις μέσω ΕΣΠΑ, για υλοποίηση έργων ενταγμένων στο ΣΕΣ 2014-2020. Αξιοσημείωτο είναι ότι από το 2011 ως το 2017 ο Δήμος αντιμετωπίζει περικοπή των Κ.Α.Π. που συχνά συνοδεύεται από καθυστερημένη απόδοση τους.

Ακολουθούν τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα με ποσοστό που κυμαίνονται από 19,52% ως 13,33%, με εξαίρεση το 2013 που είναι μόλις 7,74%, λόγω των αυξημένων εισροών για επενδύσεις. Οι δύο κατηγορίες τακτικών εσόδων καταλαμβάνουν ένα σημαντικό ποσοστό στα συνολικά έσοδα. Το μεγάλο ποσοστό των εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες δείχνει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου από την κεντρική εξουσία, την έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας του Δήμου και την αδυναμία οικονομικής και πολιτικής χειραφέτησης από την κεντρική εξουσία. Δείχνει όμως και την αυτονομία του Δήμου στις λειτουργικές του δαπάνες και την απαραίτητη σταθερότητα προκειμένου ο Δήμος να προγραμματίσει τον προϋπολογισμό του με ασφάλεια.

Σημαντικό ποσοστό στα συνολικά έσοδα καταλαμβάνουν τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη, το οποίο κυμαίνεται από 12,08% ως 27,20%, εκτός από το έτος 2013 για τους λόγους που αναφέραμε παραπάνω. Το ποσοστό των απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. από τους δημότες- οφειλέτες αυξάνει χρόνο με το χρόνο και δείχνει την αδράνεια και την αδυναμία λήψης μέτρων του δήμου να επιτευχθούν μεγαλύτερα ποσοστά εισπράξεων ανταποδοτικών τελών.

Τέλος, στην ανάλυση μας παρατηρούμε την μεγάλη μείωση που έχουν υποστεί τα έκτακτα έσοδα για επιχορηγήσεις επενδύσεων που οφείλεται στην μείωση της ΣΑΤΑ που λαμβάνει ο Δήμος αλλά δείχνει και την περιορισμένη δυνατότητα του να ενταχθεί σε έργα χρηματοδοτούμενα, με εξαίρεση το έτος 2013.

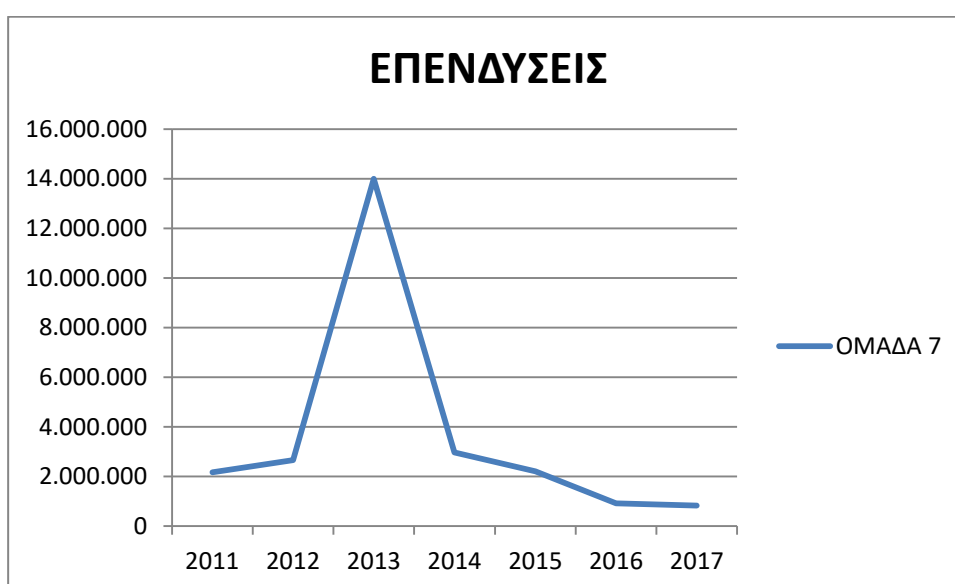
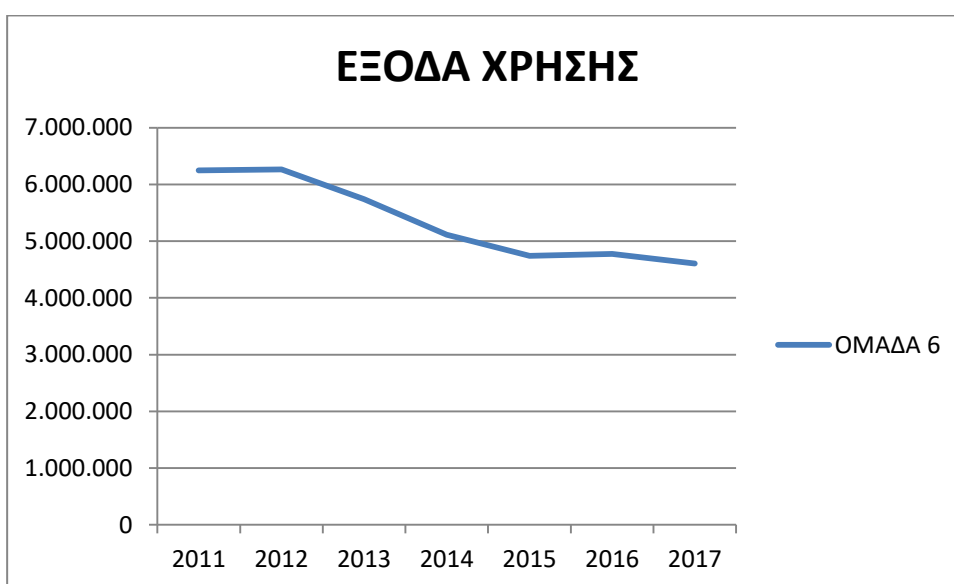
Πίνακας εξόδων προϋπολογισμού κοινού μεγέθους

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

ΕΞΟΔΑ														
	2011	%	2012	%	2013	%	2014	%	2.015	%	2.016	%	2.017	%
6														
60	2.243.767	21,49%	1.891.375	18,04%	1.785.325	7,96%	1.601.132	14,79%	1.570.967	15,65%	1.554.064	18,28%	1.506.197	17,81%
61	371.275	3,56%	847.459	8,08%	576.028	2,57%	329.073	3,04%	343.100	3,42%	219.600	2,58%	265.200	3,14%
62	1.307.063	12,52%	1.449.900	13,83%	1.448.000	6,46%	1.461.290	13,50%	1.324.717	13,19%	1.520.360	17,88%	1.414.112	16,72%
63	3.000	0,03%	4.500	0,04%	6.600	0,03%	8.517	0,08%	56.000	0,56%	68.500	0,81%	71.500	0,85%
64	80.700	0,77%	113.339	1,08%	37.513	0,17%	38.600	0,36%	29.300	0,29%	35.053	0,41%	37.400	0,44%
65	91.500	0,88%	87.500	0,83%	70.000	0,31%	52.000	0,48%	29.347	0,29%	13.445	0,16%	13.200	0,16%
66	957.023	9,17%	1.043.963	9,96%	870.981	3,88%	691.531	6,39%	609.799	6,07%	489.205	5,75%	490.168	5,80%
67	1.190.503	11,40%	824.503	7,86%	946.843	4,22%	923.737	8,53%	772.554	7,69%	872.810	10,26%	804.111	9,51%
68	1.000	0,01%	0	0,00%	0	0,00%	5.000	0,05%	6.000	0,06%	3.000	0,04%	1.000	0,01%
	6.245.831	59,83%	6.262.539	59,73%	5.741.290	25,60%	5.110.879	47,22%	4.741.784	47,22%	4.776.037	56,17%	4.602.888	54,43%
7														
71	353.000	3,38%	694.255	6,62%	5.572.755	24,85%	64.200	0,59%	75.000	0,75%	80.000	0,94%	89.500	1,06%
73	1.709.550	16,38%	1.710.482	16,31%	8.119.752	36,21%	2.743.485	25,35%	2.055.071	20,47%	787.603	9,26%	743.049	8,79%
74	54.218	0,52%	200.308	1,91%	303.384	1,35%	160.998	1,49%	79.740	0,79%	44.714	0,53%	0	0,00%
75	55.000	0,53%	54.286	0,52%	5.000	0,02%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	2.171.768	20,80%	2.659.332	25,36%	14.000.892	62,44%	2.968.683	27,43%	2.209.811	22,01%	912.317	10,73%	832.549	9,84%
8														
81	505.813	4,85%	495.145	4,72%	382.050	1,70%	350.000	3,23%	335.000	3,34%	233.300	2,74%	247.500	2,93%
82	886.950	8,50%	857.150	8,18%	938.650	4,19%	875.202	8,09%	916.146	9,12%	777.300	9,14%	804.100	9,51%
85	450.000	4,31%	0	0,00%	1.154.729	5,15%	1.445.192	13,35%	1.787.336	17,80%	1.630.847	19,18%	1.926.885	22,78%

	1.842.763	17,65%	1.352.295	12,90%	2.475.429	11,04%	2.670.395	24,67%	3.038.482	30,26%	2.641.447	31,06%	2.978.485	35,22%
9														
91	179.402	1,72%	210.646	2,01%	205.756	0,92%	73.921	0,68%	50.852	0,51%	173.531	2,04%	43.074	0,51%
	179.402	1,72%	210.646	2,01%	205.756	0,92%	73.921	0,68%	50.852	0,51%	173.531	2,04%	43.074	0,51%
	10.439.764	100,00%	10.484.813	100,00%	22.423.367	100,00%	10.823.878	100,00%	10.040.929	100,00%	8.503.333	100,00%	8.456.996	100,00%

Από την ανάλυση των στοιχείων του πίνακα, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό στα συνολικά έξοδα καταλαμβάνουν τα προϋπολογισθέντα έξοδα χρήσης, το οποίο διαμορφώνεται από 47,22% ως 59,83%, εκτός από το έτος 2013 όπου το ποσοστό πέφτει στο 25,60%, λόγω των αυξημένων εξόδων για επενδύσεις και αυτό συμβαίνει γιατί, όπως αναφέραμε και παραπάνω, τα κονδύλια των χρηματοδοτήσεων από το ΣΕΣ 2014-2020 εγγράφηκαν στα έξοδα για επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό και κατασκευές έργων, τα οποία και ανέρχονται το 2013 σε ποσοστά 24,85% και 36,21% αντίστοιχα. Γενικά οι επενδύσεις, εκτός του έτους 2013, τα έτη 2011 ως 2015 κυμαίνονται γύρω στο 22% του συνόλου των εξόδων, τα τελευταία δύο έτη, 2016 και 2017 κυμαίνονται στο 10,73% και 9,84%. Τα μικρά ποσοστά επενδύσεων συνδέονται με την μείωση των έκτακτων εσόδων για επιχορηγήσεις επενδύσεων, που μιλήσαμε παραπάνω, οι οποίες και κατευθύνονται σε συγκεκριμένο σκοπό-έργο.

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει, ότι το μεγαλύτερο μέρος των προϋπολογισθέντων εξόδων καταλαμβάνουν τα έξοδα χρήσης όπου η ομάδα 60 αμοιβές και έξοδα προσωπικού επί των συνολικών εξόδων έχει τα μεγαλύτερα ποσοστά που κυμαίνονται από 21,49% ως 14,79% με εξαίρεση το 2013 που είναι 7,96%. Ακολουθεί η ομάδα 62 παροχές τρίτων με ποσοστά από 12,52% ως 16,72% σήμερα, η ομάδα 67 πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους από 11,40% ως 9,51% σήμερα και η ομάδα 66 δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων με ποσοστά από 9,17 ως 5,80%.

Σημαντικό ποσοστό στα συνολικά έξοδα καταλαμβάνουν και οι προβλέψεις για μη είσπραξη υπολοίπων Π.Ο.Ε., που προοδευτικά αυξάνει από 4,31% το 2011 σε 22,78% το 2017. Αυτό το γεγονός δείχνει και την οικονομική αδυναμία των δημοτών στην έγκαιρη αποπληρωμή των δημοτικών τελών. Τα ποσοστά κρίνονται υψηλά και δείχνει την αδυναμία των εισπρακτικών μηχανισμών του Δήμου και περαιτέρω οδηγεί στην μείωση των επενδυτικών δαπανών του Δήμου.

Η οικονομική ύφεση που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία τα τελευταία 8 χρόνια επηρεάζει άμεσα και τους προϋπολογισμούς των δήμων, επιτρέποντας ως το μόνο τρόπο άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής τη δημιουργία δομών, μηχανισμών και ικανοτήτων, για την άντληση από την Ε.Ε. χρηματοδοτήσεων για έργα και παρεμβάσεις.

4.3 Χρηματοοικονομική Ανάλυση Κατάστασης Τάσης

Με την ανάλυση των καταστάσεων τάσης εξετάζουμε τις διαχρονικές μεταβολές των οικονομικών μεγεθών και εξάγουμε συμπεράσματα για το ρυθμό μεταβολής των λογαριασμών. Μελετώντας την τάση είναι δυνατή η ανίχνευση προβλημάτων ή και ο προσδιορισμός των ορθών πολιτικών. Η ανάλυση και ο σχολιασμός θα γίνει διαχρονικά και έχοντας ως έτος βάσης το 2011.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΣΗΣ

ΕΣΟΔΑ

	2011	2011 2012	2012	2011 2013	2013	2011 2014	2014	2011 2015	2015	2011 2016	2016	2011 2017	2017
0													
01	222.115	32,68%	294.710	-13,58%	191.942	-13,60%	191.902	-44,30%	123.729	-33,71%	147.246	-45,22%	121.667
02	28.000	-35,71%	18.000	9,31%	30.606	43,26%	40.114	87,72%	52.560	-10,71%	25.000	-7,14%	26.000
03	2.036.300	0,53%	2.047.000	-14,82%	1.734.558	-19,22%	1.645.023	-19,22%	1.644.897	-44,34%	1.133.330	-40,45%	1.212.700
04	244.584	9,88%	268.737	-27,17%	178.142	-34,22%	160.881	-23,47%	187.179	-59,04%	100.186	-71,99%	68.500
05	9.600	137,39%	22.789	55,23%	14.902	92,19%	18.450	190,11%	27.851	100,00%	0	0,00%	0
06	3.604.048	-14,63%	3.076.666	-30,43%	2.507.489	-28,83%	2.565.152	-29,60%	2.537.413	-31,03%	2.485.792	-41,50%	2.108.390
07	41.100	79,08%	73.600	-30,54%	28.550	-31,28%	28.243	-70,79%	12.004	-57,23%	17.580	28,37%	52.760
	6.185.747	-6,21%	5.801.502	-24,24%	4.686.188	-24,83%	4.649.766	-25,87%	4.585.633	-36,80%	3.909.133	-41,96%	3.590.017
1													
12	524.948	-34,01%	346.434	-7,09%	487.714	0,00%	0	-97,83%	11.400	-86,24%	72.250	-97,14%	15.000
13	1.065.404	5,81%	1.127.292	1181,73%	13.655.623	125,91%	2.406.880	154,73%	1.648.456	-77,76%	236.910	-78,75%	226.410

14	0	0,00%	0	0,00%	2.400	0,00%	2.400	0,00%	2.400	0,00%	2.400	0,00%	2.400
15	0	0,00%	54.500	0,00%	55.450	0,00%	0	0,00%	58.828	0,00%	53.810	0,00%	107.900
16	12.500	0,00%	12.500	-89,38%	1.327	0,00%	0	0,00%	0	100,00%	0	0,00%	0
	1.602.852	-3,88%	1.540.726	786,08%	14.202.515	50,31%	2.409.280	7,38%	1.721.084	-77,21%	365.370	-78,06%	351.710
2													
21	0,00	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	420.082	0,00%	413.700
	0,00	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	420.082	0,00%	413.700
3													
31	0,00	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0
32	1.261.124	25,98%	1.588.770	28,60%	1.621.811	44,43%	1.821.439	62,97%	2.055.270	65,53%	2.087.500	82,39%	2.300.200
	1.261.124	25,98%	1.588.770	28,60%	1.621.811	44,43%	1.821.439	62,97%	2.055.270	65,53%	2.087.500	82,39%	2.300.200
4													
41	881.450	-3,38%	851.650	5,81%	932.650	-1,39%	869.202	2,92%	907.146	-12,50%	771.300	-9,57%	797.100
42	0	0,00%	0	0,00%	6.000	0,00%	0	0,00%	9.000	0,00%	4.000	0,00%	5.000
	881.450	-3,38%	851.650	6,49%	938.650	-1,39%	869.202	0,00%	916.146	-12,04%	775.300	-9,00%	802.100
5													
51	454.091	54,63%	702.164	114,54%	974.202	122,43%	1.010.047	67,98%	762.796	108,32%	945.947	120,06%	999.269
	454.091	54,63%	702.164	114,54%	974.202	122,43%	1.010.047	67,98%	762.796	108,32%	945.947	120,06%	999.269
	10.385.264	0,96%	10.484.813	115,92%	22.423.367	3,61%	10.759.735	-3,32%	10.040.929	-18,12%	8.503.333	-18,57%	8.456.996

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΣΗΣ

ΕΞΟΔΑ

	2011	2011 2012	2012	2011 2013	2013	2011 2014	2014	2011 2015	2015	2011 2016	2016	2011 2017	2017
6													
60	2.243.767	-15,71%	1.891.375	-20,43%	1.785.325	-28,64%	1.601.132	-29,99%	1.570.967	-30,74%	1.554.064	-32,87%	1.506.197
61	371.275	128,26%	847.459	55,15%	576.028	-11,37%	329.073	-7,59%	343.100	-40,85%	219.600	-28,57%	265.200
62	1.307.063	10,93%	1.449.900	10,78%	1.448.000	11,80%	1.461.290	1,35%	1.324.717	16,32%	1.520.360	8,19%	1.414.112
63	3.000	50,00%	4.500	120,00%	6.600	183,90%	8.517	1766,67%	56.000	2183,33%	68.500	2283,33%	71.500
64	80.700	40,44%	113.339	-53,52%	37.513	-52,17%	38.600	-63,69%	29.300	-56,56%	35.053	-53,66%	37.400
65	91.500	-4,37%	87.500	-23,50%	70.000	-43,17%	52.000	-67,93%	29.347	-85,31%	13.445	-85,57%	13.200
66	957.023	9,08%	1.043.963	-8,99%	870.981	-27,74%	691.531	-36,28%	609.799	-48,88%	489.205	-48,78%	490.168
67	1.190.503	-30,74%	824.503	-20,47%	946.843	-22,41%	923.737	-35,11%	772.554	-26,69%	872.810	-32,46%	804.111
68	1.000	-100,00%	0	-100,00%	0	400,00%	5.000	500,00%	6.000	200,00%	3.000	0,00%	1.000
	6.245.831	0,27%	6.262.539	-8,08%	5.741.290	-18,17%	5.110.879	-24,08%	4.741.784	-23,53%	4.776.037	-26,30%	4.602.888
7													
71	353.000	96,67%	694.255	1478,68%	5.572.755	-81,81%	64.200	-78,75%	75.000	-77,34%	80.000	-74,65%	89.500
73	1.709.550	0,05%	1.710.482	374,96%	8.119.752	60,48%	2.743.485	20,21%	2.055.071	-53,93%	787.603	-56,54%	743.049
74	54.218	269,45%	200.308	459,56%	303.384	196,95%	160.998	47,07%	79.740	-17,53%	44.714	-100,00%	0
75	55.000	-1,30%	54.286	-90,91%	5.000	-100,00%	0	-100,00%	0	-100,00%	0	-100,00%	0
	2.171.768	22,45%	2.659.332	544,68%	14.000.892	36,69%	2.968.683	1,75%	2.209.811	-57,99%	912.317	-61,66%	832.549
8													
81	505.813	-2,11%	495.145	-24,47%	382.050	-30,80%	350.000	-33,77%	335.000	46,12%	233.300	-51,07%	247.500
82	886.950	-3,36%	857.150	5,83%	938.650	-1,32%	875.202	3,29%	916.146	-12,36%	777.300	-9,34%	804.100
85	450.000	-100,00%	0	156,61%	1.154.729	221,15%	1.445.192	297,19%	1.787.336	262,41%	1.630.847	328,20%	1.926.885
	1.842.763	-26,62%	1.352.295	34,33%	2.475.429	44,91%	2.670.395	64,89%	3.038.482	43,34%	2.641.447	61,63%	2.978.485

9													
91	179.402	17,42%	210.646	14,69%	205.756	-58,80%	73.921	-71,65%	50.852	96,73%	173.531	-75,99%	43.074
	179.402	17,42%	210.646	14,69%	205.756	-58,80%	73.921	-71,65%	50.852	-3,27%	173.531	-75,99%	43.074
	10.439.764	0,43%	10.484.813	114,79%	22.423.367	3,68%	10.823.878	-3,82%	10.040.929	-18,55%	8.503.333	-18,99%	8.456.996

Από τη διαχρονική ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης τάσης των προϋπολογισμών των ετών 2011 ως 2017, όπως φαίνονται στον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι :

- Το σύνολο των τακτικών εσόδων παρουσιάζει μια συνεχιζόμενη μείωση, το ποσοστό του 2017 σε σχέση με το 2011 είναι -41,96% και οφείλεται στην μείωση των επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες (ΚΑΠ) σήμερα είναι -41,50% σε σχέση με το 2011, αλλά και μείωση των εσόδων από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα λόγω της αυξανόμενης οικονομικής αδυναμίας πολλών δημοτών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους απέναντι στις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος.

- Τα Έκτακτα Έσοδα, έχουν μειωθεί κατά -78,06% το 2017 λόγω της μεγάλης μείωσης των επιχορηγήσεων για επενδύσεις και των ανύπαρκτων σχεδόν έκτακτων επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες που δίνονταν το 2011,2012 και 2013.

- Τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη, παρουσιάζουν σήμερα κατακόρυφη αύξηση της τάξεως 82,39% σε σχέση με το 2011 και διαφαίνεται η οικονομική δυνατότητα των δημοτών να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους προς τον Δήμο.

- Το Χρηματικό Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης που μεταφέρεται στην νέα, έχει μεν αυξηθεί σήμερα κατά 120,06% αλλά θα πρέπει να εξετασθεί και σε σχέση με τις οφειλόμενες σε προμηθευτές υποχρεώσεις.

- Στο σκέλος των εξόδων, παρατηρούμε το σύνολο των εξόδων να παρουσιάζει σήμερα μείωση της τάξεως 18,99% σε σχέση με το 2011 και βλέπουμε την ομάδα αμοιβές και έξοδα προσωπικού να υποχωρεί χρόνο με το χρόνο λόγω των περικοπών στους μισθούς των υπαλλήλων και λόγω των συνταξιοδοτήσεων και μη προσλήψεων νέων υπαλλήλων. Οι δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων να βαίνουν μειωμένες και να καταγράφουν πτώση 48,78% σήμερα σε σχέση με το 2011, γεγονός που δείχνει ότι ο Δήμος έχει περιορίσει κατά πολύ τις προαιρετικές δαπάνες και προβαίνει μόνο σε δαπάνες υποχρεωτικές και ανελαστικές.

- Η ομάδα 63 Φόροι-Τέλη έχει αυξηθεί ραγδαία λόγω των πληρωμών φόρων για την ακίνητη περιουσία μετά την υποχρεωτική καταγραφή των ακινήτων και των αγρών του Δήμου και την καταβολή αντίστοιχων φόρων.

- Η ομάδα των επενδύσεων έχει παρουσιάσει μεγάλη άνοδο κατά τα έτος 2013 καθώς ο Δήμος χρηματοδοτήθηκε για την μελέτη και κατασκευή βιολογικού καθαρισμού επεξεργασίας λυμάτων ενώ σήμερα παρουσιάζει αδράνεια και αδυναμία ένταξης σε ευρωπαϊκά προγράμματα καθώς οι δαπάνες για μελέτες έργων έχουν πλέον μηδενιστεί.

- Θετικό στοιχείο της ανάλυσης είναι η μείωση των ανεξόφλητων υποχρεώσεων του Δήμου που δείχνει το νοικοκύρεμα του στις δαπάνες και την τάση να μην δημιουργεί νέα χρέη και υποχρεώσεις καθώς βλέπουμε ότι και οι προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων

υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. έχουν αυξηθεί κατά 328,20 σε σχέση με το 2011, γεγονός που περιορίζει τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους του Δήμου.

4.4 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Τα αποτελέσματα από την χρήση των αριθμοδεικτών που αναπτύχθηκαν στο πρώτο μέρος φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί και ερμηνεύονται ακολούθως :

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Δείκτης αυτονομίας	74,49%	75,91%	29,09%	63,42%	68,75%	80,66%	81,72%
Δείκτης αστάθειας	17,03%	15,96%	66,73%	28,50%	22,13%	10,22%	8,79%
Δείκτης ανεξαρτησίας	53,41%	61,35%	61,56%	62,63%	63,24%	63,76%	69,49%
Δείκτης εξάρτησης	50,02%	43,40%	74,26%	45,94%	41,80%	32,87%	27,79%
Δείκτης απαιτήσεων	12,14%	15,15%	7,23%	16,83%	20,47%	29,49%	32,09%
Δείκτης λειτουργικών δαπανών	59,83%	59,73%	25,60%	47,22%	47,22%	56,17%	54,43%
Δείκτης επενδύσεων	20,80%	25,36%	62,44%	27,43%	22,01%	10,73%	9,84%
Δείκτης υποχρεώσεων	17,65%	12,90%	11,04%	24,67%	30,26%	31,06%	35,22%
Κόστος απασχόλησης/συνολικά έξοδα	21,49%	18,04%	7,96%	14,79%	15,65%	18,28%	17,81%
Κόστος απασχόλησης/έξοδα χρήσης	35,92%	30,20%	31,10%	31,33%	33,13%	32,54%	32,72%
Συνολικό κόστος μισθοδοσίας/ Σύνολο τακτικών εσόδων	29,01%	23,76%	27,37%	23,33%	22,76%	22,66%	21,79%
Σύνολο επιχορηγήσεων/συνολικά έξοδα	49,76%	43,40%	74,26%	45,94%	41,80%	32,87%	28,32%
Έξοδα χρήσης/τακτικά έσοδα	80,74%	78,68%	88,03%	74,46%	68,69%	69,63%	66,60%
ΚΑΠ/Έξοδα χρήσης(λειτουργικές δαπάνες)	57,70%	49,13%	43,67%	50,19%	53,51%	52,05%	45,81%

Δείκτης αυτονομίας

Ο δείκτης αυτονομίας δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Παρατηρούμε ότι ο Δήμος Εμμανουήλ Παππά αν εξαιρέσουμε την χρονιά του 2013 παρουσιάζει υψηλά ποσοστά που κυμαίνονται από γύρω στο 70% και σήμερα να αγγίζει το ποσοστό 81,72%. Δείχνει την αυτοδυναμία του Δήμου καθώς στηρίζεται σε τακτικά έσοδα που αποτελούν προβλέψιμες πηγές εσόδων δίνοντας του τη δυνατότητα καλύτερου προγραμματισμού.

Δείκτης αστάθειας

Ο δείκτης αστάθειας δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των εκτάκτων εσόδων στο σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων του Δήμου. Ο δείκτης με εξαίρεση την χρονιά του 2013 ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 17,10% και σήμερα μόλις στο 8,79% , καταδεικνύοντας ότι ο Δήμος δεν εξαρτάται από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων σε ετήσια βάση, συνεπώς υπάρχει δυνατότητα προγραμματισμού και δράσης.

Δείκτης ανεξαρτησίας

Ο δείκτης ανεξαρτησίας εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων εσόδων του Δήμου στο σύνολο των εσόδων. Ο δείκτης αυτός εμφανίζει υψηλές τιμές πάνω από 50% και σήμερα ανέρχεται στο ποσοστό 69,49%. Οι υψηλές τιμές του δείκτη, δείχνουν μικρότερη εξάρτηση του Δήμου από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις και από άλλα έσοδα (πχ. Δάνεια) και έτσι παρέχεται η δυνατότητα στον Δήμο να κάνει έναν αποτελεσματικό οικονομικό προγραμματισμό.

Δείκτης εξάρτησης

Ο δείκτης εξάρτησης δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων τακτικών και έκτακτων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Παρατηρούμε ότι τα ποσοστά του Δήμου κυμαίνονται μειωτικά στο διάστημα 2011-2017 και από 50,02% το 2011, σήμερα μειώθηκε στο 27,79%. Η μεγάλη διαφορά μεταξύ των ποσοστών οφείλεται στην μείωση των επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες, των έκτακτων επιχορηγήσεων για κάλυψη λειτουργικών δαπανών και των επιχορηγήσεων για επενδύσεις που λαμβάνει ο Δήμος, το 2011 άγγιξε το ποσό των 5.194.400€ και το 2017 μόλις το ποσό των 2.349.799€. Η αυξημένη τιμή του δείκτη δείχνει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου από την κεντρική εξουσία, την έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας του Δήμου αλλά και η μικρή τιμή του δείχνει την αδυναμία

του δήμου να απορροφήσει πόρους από ευρωπαϊκές ή εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση δράσεων και έργων.

Δείκτης απαιτήσεων

Ο δείκτης απαιτήσεων εκφράζει το ποσοστό των ανείσπρακτων εσόδων ως προς το σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων. Τα ποσοστά των ανείσπρακτων εσόδων του Δήμου αυξάνουν συνεχώς και από το 12,14% το 2011 σήμερα ανέρχονται στο ποσοστό των 32,09%. Ο δείκτης δείχνει τις αυξημένες απαιτήσεις από τρίτους και ταυτόχρονα παρουσιάζει την αδυναμία είσπραξης των ιδίων εσόδων του Δήμου.

Δείκτης λειτουργικών δαπανών

Ο δείκτης λειτουργικών δαπανών δείχνει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που αποτελούν οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου. Τα ποσοστά του Δήμου μεταξύ του χρονικού διαστήματος 2011-2017 κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα λίγο πάνω από το 50% με εξαίρεση την χρονιά του 2013 που το ποσοστό έχει μειωθεί στο 25,60%. Υψηλές τιμές του δείκτη φανερώνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων έχει διατεθεί για έξοδα χρήσης και έτσι δεν έχουν γίνει πολλές επενδύσεις (έργα, αγορές παγίων κτλ.). Μπορεί επίσης να σημαίνει ιδιαίτερα υψηλό λειτουργικό κόστος.

Δείκτης επενδύσεων

Ο δείκτης επενδύσεων δείχνει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που έχει διατεθεί σε έργα και επενδύσεις. Τα ποσοστά του Δήμου είναι πολύ χαμηλά από το 20,80% το 2011 και το 25,36% το 2012 σήμερα είναι μόλις 9,84%. Εξαίρεση είναι η χρονιά του 2013 με το ποσοστό των επενδύσεων να πλησιάζει το 62,44%.

Δείκτης υποχρεώσεων

Ο δείκτης υποχρεώσεων εκφράζει το ποσοστό των ΧΕΠ που δεν έχουν εξοφληθεί προς το σύνολο των εξόδων. Παρατηρώντας τα ποσοστά του Δήμου βλέπουμε μία συνεχή αύξηση των υποχρεώσεων του Δήμου σε τρίτους και από το 17,65% το 2011 σήμερα έχει ανέλθει το ποσοστό στο 35,22%.

Δείκτης Κόστος απασχόλησης/συνολικά έξοδα

Τα ποσοστά του Δήμου κυμαίνονται μεταξύ του 20% και του 17%. Η υψηλή τιμή του εν λόγω δείκτη δείχνει ότι οι Δήμοι, έχουν περιορισμένη δυνατότητα για επενδύσεις

Δείκτης Κόστος απασχόλησης/έξοδα χρήσης

Τα ποσοστά του Δήμου κατά μέσο όρο το χρονικό διάστημα 2011-2017 κυμαίνονται στο 32,42% και μας δείχνει ότι αν ο Δήμος είχε 100€ για να καλύψει τις λειτουργικές του ανάγκες, τα 32,42€ θα τα χρησιμοποιούσε για την εξυπηρέτηση του κόστους απασχόλησης.

Δείκτης Συνολικό κόστος μισθοδοσίας/ Σύνολο τακτικών εσόδων

Δείχνει το ποσοστό των αμοιβών και εξόδων προσωπικού προς τα τακτικά έσοδα, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ.8 του Ν.2307/95 δε θα πρέπει να υπερβαίνει το 50% των τακτικών εσόδων. Ο Δήμος δεν παραβιάζει την ανωτέρω διάταξη και οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται γύρω από το 23% δίνοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα στον Δήμο να διαθέσει έσοδα για τη διενέργεια επενδύσεων.

Δείκτης Σύνολο επιχορηγήσεων/συνολικά έξοδα

Δείχνει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που καλύπτεται από επιχορηγήσεις. Τα ποσοστά του Δήμου κινούνται μειωτικά με εξαίρεση το 2013 και από 49,76% το 2011 σήμερα είναι μόλις 28,32%. Οφείλεται στην σταδιακή μείωση των επιχορηγήσεων που λαμβάνει ο Δήμος λόγω της οικονομικής κρίσης και πλέον πρέπει να καλύπτει τα έξοδα του και από άλλες πηγές.

Δείκτης Έξοδα χρήσης/τακτικά έσοδα

Ο δείκτης αυτός αφορά στα έξοδα χρήσης προς τα τακτικά έσοδα και εκφράζει την κάλυψη των εξόδων χρήσης (λειτουργικών εξόδων) από τα τακτικά έσοδα του Δήμου. Τα ποσοστά του Δήμου κυμαίνονται μειωτικά και από το 80,74% του 2011, σήμερα ανέρχεται στο ποσοστό 66,60%, το χαμηλότερο του χρονικού διαστήματος 2011-2017 και άρα το 33,40% των τακτικών εσόδων απομένει για την κάλυψη των λοιπών αναγκών του Δήμου.

Δείκτης ΚΑΠ/Λειτουργικές δαπάνες

Δείχνει το ποσοστό των ΚΑΠ που διατίθεται για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών. Το ποσοστό του δείκτη κατά μέσο όρο για το διάστημα 2011-2017 είναι της τάξης του 50,29% και δείχνει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου από τους ΚΑΠ για την λειτουργία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Συμπεράσματα

Σε όλη την Ευρώπη οι επιπτώσεις της κρίσης εμφανίζονται τόσο στα έσοδα όσο και στις δαπάνες των ευρωπαϊκών ΟΤΑ. Συγκεκριμένα έχουν επηρεαστεί, τα φορολογικά έσοδα, οι κρατικές επιχορηγήσεις, οι επενδύσεις, αλλά και ο δημοτικός δανεισμός. Αντίστοιχα και στην Ελλάδα από το 2009 μέχρι σήμερα, οι πόροι των Δήμων από τις κρατικές επιχορηγήσεις μειώθηκαν, περισσότερο από 60% (Γκέκας Ρ. 2016). Τα έσοδα των τοπικών προϋπολογισμών συρρικνώθηκαν σε πραγματικούς όρους στους περισσότερους Δήμους της χώρας.

Η μονολιθική πηγή χρηματοδότησης των Δήμων, όπως κρατική επιχορήγηση για λειτουργικές δαπάνες, δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης από την κεντρική εξουσία και ακυρώνει τα πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης. Η δημοσιονομική αποκέντρωση επηρεάζει ανάλογα τους μακροχρόνιους ρυθμούς ανάπτυξης. Μέσω της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής αυτοδυναμίας, οι Δήμοι, επιτυγχάνουν αποτελεσματική αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος σύμφωνα με τις κατά τόπους ιδιαίτερες διαμορφωμένες συνθήκες και προτιμήσεις.

Σημαντικό στοιχείο για την αυτόνομη παρουσία και την οικονομική αυτοτέλεια της ΤΑ είναι η στήριξη της σε ένα πολυσυλλεκτικό συνδυασμό ίδιων πόρων, επιχορηγήσεων και δανεισμού.

Τα ίδια έσοδα προέρχονται από επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και από την αξιοποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας. Συμμετέχουν οι πολίτες στην χρηματοδότηση κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών και καλύπτουν ένα σημαντικό τμήμα του σταθερού κόστους λειτουργίας των Δήμων και μπορούν να εξασφαλίσουν μια σχετική συνεχή χρηματοδοτική ροή με προβλέψιμες και περιορισμένες αποκλίσεις. Συχνά όμως η ροή τους εξαρτάται από την αποφασιστικότητα της διοίκησης να εισπράξει.

Οι γενικές επιχορηγήσεις του κράτους αυξάνουν το εισόδημα του Δήμου και επιτυγχάνουν την α) την άμβλυνση δημοσιονομικών ανισοτήτων που έχουν σχέση με το γεωγραφικό τόπο διαμονής των πολιτών, β) αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τις εξωτερικές οικονομίες και επιβαρύνσεις, γ) ενθάρρυνση της παροχής ορισμένων τοπικών δημοσίων αγαθών.

Ο δανεισμός και οι δυνατότητες συμμετοχής σε κοινοτικές πρωτοβουλίες ή χρηματοδοτικά προγράμματα, αποτελούν χρηματοδοτικά εργαλεία άντλησης κεφαλαίων για επενδύσεις και κεφαλαιουχικό εξοπλισμό. Ο συνδυασμός χρηματοδοτήσεων ΕΣΠΑ, Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, ΤΠΔ, ΣΔΙΤ είναι το καλύτερο μοντέλο. Ο Δήμος καρπώνεται το σύνολο του οφέλους από την απόδοση της επένδυσης.

Η εποχή μας είναι εποχή μεγάλης αβεβαιότητας, αυξανόμενης πολυπλοκότητας και αλληλεξάρτησης. Οι αλλαγές είναι απρογραμμάτιστες και επιβαλλόμενες από το εξωτερικό περιβάλλον. Δεν μπορούμε να τις ελέγχουμε ούτε να τις προβλέψουμε. Η συστημική αντίληψη των πραγμάτων και των επιχειρηματικών και ανθρώπινων αλλαγών και κοινωνικών καταστάσεων αποκτά ιδιαίτερη αξία γιατί επιτρέπει σε όσους είναι ενήμεροι να κινηθούν με ευχέρεια από το όλον στο μέρος και αντιστρόφως. (Γαλανός Γ.,2016)

Η οργανωσιακή αλλαγή, η μετατροπή μιας υφιστάμενης κατάστασης σε μια νέα, κρίνεται επιβεβλημένη. Η διαφοροποίηση της συμπεριφοράς και της λειτουργίας του Δήμου ως αντίδραση στις πιέσεις που δέχεται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες είναι αναγκαία για να βελτιώσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του αλλά και για να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες. Η οικονομική κρίση αποτελεί ενισχυτικό παράγοντα στην οργανωσιακή αλλαγή του Δήμου καθώς πρέπει να υιοθετηθούν νέες στρατηγικές για να ανταπεξέλθει στον μεταβλητό χαρακτήρα των υπηρεσιών που παρέχει καθώς αυτές μεταβάλλονται τόσο ως προς την φύση όσο και ως προς τους σκοπούς, ανάλογα με τον ρυθμό των εξελίξεων (Πλέσσας,2009).

Το ελάχιστο και το ανελαστικό κόστος λειτουργίας του Δήμου αποτελείται κυρίως από δαπάνες όπως αμοιβές και έξοδα προσωπικού, δαπάνες για αντίτιμο ηλεκτρικού ρεύματος και δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων. Ο Δήμος αντλεί πόρους για την χρηματοδότηση του κυρίως από έσοδα επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες κατά ποσοστό 56,86% (μέσος όρος 2011-2017) και από έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα κατά ποσοστό 34,35% (μέσος όρος 2011-2017).

Από την χρηματοοικονομική ανάλυση της κατάστασης κοινού μεγέθους, είδαμε, ότι τα τακτικά έσοδα καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό επί των συνολικών εσόδων γύρω στο 45% και κυριαρχούν τα έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες με ποσοστά και κινούνται στην επταετία από 34,52% ως 24,93%.

Από τη διαχρονική ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης τάσης, παρατηρούμε ότι το σύνολο των τακτικών εσόδων παρουσιάζει μια συνεχιζόμενη μείωση, το ποσοστό του 2017 σε σχέση με το 2011 είναι -41,96% και οφείλεται στην μείωση των επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες (ΚΑΠ) σήμερα είναι -41,50% σε σχέση με το 2011.

Ο δείκτης αυτονομίας του Δήμου σήμερα αγγίζει το ποσοστό 81,72% και στην αντίπερα όχθη το ποσοστό των Κ.Α.Π. που διατίθενται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών είναι κατά μέσο όρο στην επταετία είναι 50,29% ενώ ο δείκτης επενδύσεων σήμερα είναι μόλις 9,84%.

Ο Δήμος Εμμανουήλ Παππά παρουσιάζει αυτονομία ως προς τις λειτουργικές του δαπάνες και σταθερότητα κατά τον προγραμματισμό του προϋπολογισμού, παρουσιάζει όμως και υψηλό βαθμό εξάρτησης από την κεντρική εξουσία. Η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας και η αδυναμία στήριξης του σε ίδια έσοδα αποτελεί τροχοπέδη και κάθε αλλαγή στον τρόπο κατανομής των επιχορηγήσεων προς τους ΟΤΑ θα επηρεάσει αρνητικά την λειτουργία του Δήμου.

Οι επενδύσεις που πραγματοποιεί ο Δήμος σήμερα είναι ελάχιστες. Η προσπάθεια του κεντρικού κράτους για περικοπές δαπανών οδήγησε σε μείωση της ΣΑΤΑ που λαμβάνει ο Δήμος μόλις 226.410,00€. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες αναβλήθηκαν καθώς η ΣΑΤΑ δεν αρκεί να καλύψει πλέον ούτε τις αναγκαίες συντηρήσεις των ήδη υπαρχόντων υποδομών. Παράλληλα η μεγάλη μείωση των Κ.Α.Π. έχει εκμηδενίσει τα λοιπά κριτήρια κατανομής και ουσιαστικά καλύπτει πλέον μόνο το κριτήριο του ελάχιστου κόστους.

Όλα τα παραπάνω συμπεράσματα πρέπει να ληφθούν υπόψη με βάση τους περιορισμούς της παρούσας έρευνας. Βασικός περιορισμός αποτελεί το μικρό χρονικό διάστημα για τη διεξαγωγή της έρευνας. Δεύτερος περιορισμός αποτελεί το γεγονός ότι μελετήθηκε μόνο ένας δήμος.

Γι' αυτό το λόγο προτείνεται μια μελλοντική έρευνα να ασχοληθεί με τη χρήση δεδομένων από μεγαλύτερο δείγμα εξεταζόμενων δήμων νησιωτικών και παραμεθωρίων συγκρίνοντας και αναλύοντας την αυτονομία ως προς τις λειτουργικές δαπάνες και την στήριξη τους σε ίδια έσοδα .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αδαμίδης, Λ. Α.(1998), «Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων»(1η έκδοση). University Studio Press, Θεσσαλονίκη

Γκέκας, Ρ. (2016) «Τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα

Γκίκας, Δ. (2002). Η Ανάλυση και οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: εκδόσεις Γ. Μπένου

Γκίκας, Δ., Παπαδάκη, Α. & Σιουγλέ, Γ. (2010), Ανάλυση και Αποτίμηση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα.

Γκλεζάκος, Μ. (2004), Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Εισαγωγή στην Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Πειραιά.

Κάντζος, Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα.

Νιάρχος, Ν. (2002), Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων, Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα.

Νιάρχος, Ν. 2004) «Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων» Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα

Νικολόπουλος, Κ. (2009). Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α΄ βαθμού: Κατάρτιση-Ψήφιση Ανάλυση-Εκτέλεση. Χαλκίδα: έκδοση ιδίου

Σαββαΐδου, Κ. (2009). Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αθήνα: εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Β.Δ. 17-5/15-6-59

Το Σύνταγμα της Ελλάδος (2008), Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων

Ν.2539/1997(ΦΕΚ.Α'244/4.12.97) «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Ν.3463/2006(ΦΕΚ.Α'114/8.6.2006). «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων».

Ν.3852/2010(ΦΕΚ.Α'87/7.6.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Ν.3871/2010 (ΦΕΚ 141/17.08.2010 τεύχος Α): Δημοσιονομική Διαχείριση και Ευθύνη

Ν.4093/2012 (ΦΕΚ 222/12.11.2012 τεύχος Α'): Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016

Ν.4111/2013 (ΦΕΚ 18/25.01.2013 τεύχος Α')

Ν.4172/2013 (ΦΕΚ 167/23.07.2013 τεύχος Α'): Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.

Ν.4173/2013 (ΦΕΚ 169/26.07.2013 τεύχος Α'): Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανώνυμη Εταιρεία (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.).

Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/τ. Α' /28.6.2014) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ). Δημόσιο λογιστικό».

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ

www.apdattikis.gov.gr

www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esta/T1/028/10071.pdf

www.dimosnet.gr

www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/Domi_leit_top_perAutod_2012.pdf

www.kedke.gr. «Επίσημη ιστοσελίδα της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος» (Τελευταία επίσκεψη 20/05/2010)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΕΞΟΔΩΝ 2011-2017

ΕΞΟΔΑ								
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
6	Έξοδα χρήσης							
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	2.243.767,16	1.891.375,00	1.785.324,64	1.601.131,52	1.570.967,18	1.554.064,14	1.506.196,56
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	371.274,88	847.459,47	576.028,34	329.072,59	343.100,00	219.600,00	265.200,00
62	Παροχές τρίτων	1.307.062,91	1.449.900,00	1.448.000,00	1.461.290,00	1.324.717,00	1.520.359,97	1.414.112,06
63	Φόροι - Τέλη	3.000,00	4.500,00	6.600,00	8.517,10	56.000,00	68.500,00	71.500,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	80.700,00	113.339,00	37.513,00	38.600,00	29.300,00	35.053,34	37.400,00
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίας πίστης	91.500,00	87.500,00	70.000,00	52.000,00	29.347,41	13.444,57	13.200,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	957.023,00	1.043.962,55	870.980,80	691.531,26	609.798,60	489.205,33	490.168,14
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές	1.190.503,43	824.503,43	946.842,94	923.736,74	772.554,13	872.809,88	804.111,30
68	Λοπά έξοδα	1.000,00	0,00	0,00	5.000,00	6.000,00	3.000,00	1.000,00
	Σύνολο 6	6.245.831,38	6.262.539,45	5.741.289,72	5.110.879,21	4.741.784,32	4.776.037,23	4.602.888,06
7	Επενδύσεις							
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων	353.000,00	694.255,00	5.572.755,00	64.200,00	75.000,00	80.000,00	89.500,00

	και προμήθειες παγίων							
73	Έργα	1.709.550,01	1.710.482,26	8.119.752,49	2.743.484,75	2.055.070,67	787.603,23	743.049,31
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	54.217,93	200.308,35	303.384,26	160.998,29	79.740,16	44.713,54	0,00
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	55.000,00	54.286,30	5.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Σύνολα 7	2.171.767,94	2.659.331,91	14.000.891,75	2.968.683,04	2.209.810,83	912.316,77	832.549,31
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. και Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις							
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	505.812,99	495.144,85	382.050,00	350.000,00	335.000,00	233.300,00	247.500,00
82	Λοιπές αποδόσεις	886.950,00	857.150,00	938.650,00	875.202,49	916.145,64	777.300,00	804.100,00
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. εντός του οικονομικού έτους	450.000,00	0,00	1.154.729,37	1.445.192,39	1.787.336,00	1.630.847,40	1.926.885,00
	Σύνολα 8	1.842.762,99	1.352.294,85	2.475.429,37	2.670.394,88	3.038.481,64	2.641.447,40	2.978.485,00
9	Αποθεματικό							
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για την δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	179.401,90	210.646,47	205.755,89	73.920,84	50.851,74	173.531,25	43.073,54
	Σύνολα 9	179.401,90	210.646,47	205.755,89	73.920,84	50.851,74	173.531,25	43.073,54
	Σύνολα	10.439.764,21	10.484.812,68	22.423.366,73	10.823.877,97	10.040.928,53	8.503.332,65	8.456.995,91

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΕΣΟΔΩΝ 2011-2017

ΕΣΟΔΑ								
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ							
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	222.115,00	294.710,00	191.942,05	191.902,26	123.728,58	147.245,53	121.667,10
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	28.000,00	18.000,00	30.605,63	40.114,10	52.560,40	25.000,00	26.000,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	2.036.300,00	2.047.000,00	1.734.558,00	1.645.023,19	1.644.896,97	1.133.330,00	1.212.700,00
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	244.584,00	268.737,00	178.142,05	160.881,39	187.178,81	100.186,00	68.500,00
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	9.600,00	22.789,00	14.902,00	18.450,00	27.851,00	0,00	0,00
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	3.604.048,00	3.076.666,34	2.507.488,69	2.565.152,39	2.537.412,58	2.485.791,80	2.108.389,88
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	41.100,00	73.600,00	28.550,00	28.243,00	12.004,40	17.580,00	52.760,00
	Σύνολα 0	6.185.747,00	5.801.502,34	4.686.188,42	4.649.766,33	4.585.632,74	3.909.133,33	3.590.016,98
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ							
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	524.948,00	346.434,00	487.714,35	0,00	11.400,00	72.250,00	15.000,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ	1.065.404,21	1.127.291,68	13.655.623,49	2.406.880,40	1.648.456,04	236.910,00	226.410,00

	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ							
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	0,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00	2.400,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ- ΠΑΡΑΒΟΛΑ	0,00	54.500,00	55.449,85	58.142,74	58.827,91	53.810,00	107.900,00
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	12.500,00	12.500,00	1.327,35	0,00	0,00	0,00	0,00
	Σύνολα 1	1.602.852,21	1.540.725,68	14.202.515,04	2.467.423,14	1.721.083,95	365.370,00	351.710,00
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ							
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	420.082,00	413.700,00
	Σύνολα 2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	420.082,00	413.700,00
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.							
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	1.261.124,05	1.588.770,27	1.621.810,91	1.821.439,00	2.055.270,00	2.087.500,00	2.300.200,00
	Σύνολα 3	1.261.124,05	1.588.770,27	1.621.810,91	1.821.439,00	2.055.270,00	2.087.500,00	2.300.200,00
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ							
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ	881.450,00	851.650,00	932.650,00	869.202,49	907.145,64	771.300,00	797.100,00

	ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ							
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00	0,00	6.000,00	6.000,00	9.000,00	4.000,00	5.000,00
	Σύνολα 4	881.450,00	851.650,00	938.650,00	875.202,49	916.145,64	775.300,00	802.100,00
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΠ							
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΠ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	454.090,95	702.164,39	974.202,36	1.010.047,01	762.796,20	945.947,32	999.268,93
	Σύνολα 5	454.090,95	702.164,39	974.202,36	1.010.047,01	762.796,20	945.947,32	999.268,93
	Σύνολα	10.385.264,21	10.484.812,68	22.423.366,73	10.823.877,97	10.040.928,53	8.503.332,65	8.456.995,91